

עֲזְרֵי מַעַם הַשָּׁם עוֹשֶׂה שְׁמַיִם וָאָרֶץ

סֵפֶר

הַזֵּהָר

הַשָּׁלֹם וְהַמִּנְקֵד
עַל חַמְשָׁה חֲמִשִּׁי תוֹרָה

מִהַתְנָא הָאֱלֹקִי
רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאי זִיע"א

פְּרָשַׁת חֻקַּת

יוֹצֵא לְאוֹר עַל יְדֵי "מִפְעַל הַזֵּהָר הָעוֹלָמִי"
בַּעִיָּה "ק בֵּית שְׁמֹשׁ תוֹבֵב" א
חֲמִשָּׁה עָשׂוֹר בָּאָב תש"ע לפ"ק

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א
רחוב נחל לכיש 24/8 רמת בית שמש ארץ ישראל
טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
CIO CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gross
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin
Cong. Of Holmin, Nachal Lachish 24/8
Ramat Beth Shemesh 99093, Israel
Tel: 054-843-6784 / fax: 02-995-1300
hazohar.com@gmail.com

מצוה גדולה לזכות את הרבים

ולפרסם ספרי הזוהר היומי
בבתי כנסיות, בבתי מדרשות, בשמחות, לכל החברים וידידים
ולכל אחד ואחד מישראל, לקרב הגאולה שלימה בב"א
וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים
ולכל ההבטחות הרשב"י זיע"א

כל הזכויות שמורות

ואין למכור או לסחור או לקבל רווח עבור הטקסט או חלקו
מותר ומצוה ללמוד ולזכות את הרבים בחינם בלבד

ניתן ל"מפעל הזוהר העולמי"

על ידי הרב הצדיק המקובל **הרב בניהו שמואלי** שליט"א
ראש ישיבת "נהר שלום" (רח' שילה 6 ירושלים)
לעילוי נשמת מורינו ורבינו הצדיק הקדוש
רבי **מרדכי** בן מרים **שרעב"י** זיע"א

וּלְרִשִּׁיעִיָּא נְחִית עַל־יְהוּ בְּעוֹבְדֵי־יְהוּ, בְּאִינוּן שְׂדִין וּמִזִּיקִין וּמִלְּאֲבֵי חֲבֵלָה בְּמֶרְכַּבְתָּא דְלִהוּן, לְאַתְפָּרְעָא מִנְהוֹן. (ס"א זְכוּן שְׁלֵא עַל מְנַת לְקַבֵּל פָּרָם קִדְשָׁא בְּרִיד הוּא נְחִית עַל־יְהוּ בְּמֶרְכַּבְתָּא דִּילִיָּה וּבְד' חִינוּן דִּילִיָּה. וּמֵאֵן דְּעָבִיד זְכוּן עַל מְנַת לְקַבֵּל פָּרָם נְחִית עַל־יְהוּ בְּמֶרְכַּבְתָּא דְּעָבִיד מִטְטֵרוּן וּבְד' שׁוּמְרִין דִּילִיָּה. וּלְרִשִּׁיעִיָּא נְחִית עַל־יְהוּ בְּעוֹבְדֵי־יְהוּ, בְּאִינוּן שְׂדִין וּמִזִּיקִין וּמִלְּאֲבֵי חֲבֵלָה עוֹן וּמִשְׁחִית אִף וְחִימָה בְּמֶרְכַּבְתָּא דְלִהוּן, לְאַתְפָּרְעָא מִנְהוֹן) פְּתַחוּ מְאִירֵי מִתְנִיתִין וְאָמְרוּ. וְדָאֵי הָבִי הוּא, זַבְאָה חוּלְקָךְ רַעֲיָא מְהִימָנָא. (ע"כ רַעֲיָא מְהִימָנָא). בְּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. יְמִלּוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן

פְּרִשְׁת חֻקַּת

וַיִּדְבֹּר יְיָ אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אֶהֱרֹן לֵאמֹר (במדבר י"ט) זֹאת חֻקַּת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר צִוָּה יְיָ לֵאמֹר וְגו'. רַבִּי יוֹסִי פְתַח, (דברים ד') וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׁם מֹשֶׁה לִפְנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל. תָּא חֲזִי, מַלְיָן דְּאוֹרִייתָא קִדְיִשִּׁין אִינוּן, עֲלָאִין אִינוּן, מְתִיקִין אִינוּן. בְּמָה דְכְּתִיב, (תהלים יט) הִנֵּחַמְדִּים מְזֻהָב וּמְפֹזָר רַב וּמִתּוֹקִים מְדִבֵּשׁ וְגו'. מָאֵן דְּאַשְׁתַּדֵּל בְּאוֹרִייתָא, בְּאֵלוֹ קָאִים כָּל יוֹמָא עַל טוֹרָא

לְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ

הַנֶּאֱמָן. (עד כאן רַעֲיָא מְהִימָנָא). בְּרוּךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. יְמִלּוּךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

פְּרִשְׁת חֻקַּת

וַיִּדְבֹּר ה' אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אֶהֱרֹן לֵאמֹר זֹאת חֻקַּת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר צִוָּה ה' לֵאמֹר וְגו'. רַבִּי יוֹסִי פְתַח, (דברים ד') וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׁם מֹשֶׁה לִפְנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל. בָּא וְרָאָה, דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הֵם קְדוּשִׁים, הֵם עֲלִיוֹנִים, הֵם מִתּוֹקִים, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (תהלים יט) הִנֵּחַמְדִּים

בְּמֶרְכַּבְתּוֹ, וְעַל הָרָשָׁעִים יוֹרֵד עֲלֵיהֶם בְּמַעֲשֵׂיהֶם בְּאוֹתָם שְׂדִים וּמִזִּיקִים וּמִלְּאֲבֵי חֲבֵלָה בְּמֶרְכַּבְתָּם לְהַפְרֵעַ מֵהֶם. (זְכוּת שְׁלֵא עַל מְנַת לְקַבֵּל פָּרָם, הַקְדוּשׁ בְּרִיד הוּא יוֹרֵד עֲלֵיהֶם בְּמֶרְכַּבְתּוֹ וּבְאֶרְבַּע הַחִיּוֹת שָׁלוּ. וְגַם שְׁעוּשָׁה זְכוּת עַל מְנַת לְקַבֵּל פָּרָם, יוֹרֵד עֲלֵיהֶם בְּמֶרְכַּבְתּוֹ שֶׁל הָעָבֵד מִטְטֵרוּן וּבְאֶרְבַּעַת הַשּׁוּמְרִים שָׁלוּ. וְלָרָשָׁעִים יוֹרֵד עֲלֵיהֶם בְּמַעֲשֵׂיהֶם, בְּאוֹתָם שְׂדִים וּמִזִּיקִים וּמִלְּאֲבֵי חֲבֵלָה עוֹן וּמִשְׁחִית אִף וְחִמָּה בְּמֶרְכַּבְתּוֹ שֶׁלֵּהֶם לְהַפְרֵעַ מֵהֶם) פְּתַחוּ בְּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה וְאָמְרוּ, וְדָאֵי כִךְ זֶה. אֲשֶׁרִי חֻלְקָךְ רוּעָה

דְּסִינִי וְקַבִּיל אוֹרֵייתָא. הָדָא הוּא דְכְתִיב, (דברים כז) הַיּוֹם
הַזֶּה נִהְיִיתָ לְעָם. וְהָא אוֹקֻמוּהָ חֲבַרְיָא.

כְּתִיב הָכָא זֹאת חֻקַּת הַתּוֹרָה, וְכְתִיב וְזֹאת הַתּוֹרָה,
מֵה בֵּין הָאֵי לְהָאֵי. אֵלָּא רָזָא עֲלָאָה הוּא,
וְהָכִי אוֹלִיפְנָא, וְזֹאת הַתּוֹרָה: לְאַחֲזָאָה כָּלָא בִּיחּוּדָא
חַד, וְלֹא כָּלָלָא בְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
לְאַשְׁתַּבְּחָא כָּלָא חַד. בְּגִינִי כֵךְ וְזֹאת הַתּוֹרָה. אֲמַאי
תּוֹסַפֶּת וָא"ו. אֵלָּא הָא אֶתְמַר, לְאַחֲזָאָה דְכָלָא חַד,
בְּלֹא פְרוּדָא. וְזֹאת: כָּלָל וּפְרִט בַּחֲדָא, דְּכֵר וְנוֹקְבָא.
וּבְגִין כֵךְ וְזֹאת הַתּוֹרָה וְדָאֵי. אֲבָל זֹאת בְּלֹא תּוֹסַפֶּת
וָא"ו, חֻקַּת הַתּוֹרָה וְדָאֵי, וְלֹא הַתּוֹרָה, דִּינָא
דְּאוֹרֵייתָא, גְּזֵרָה דְּאוֹרֵייתָא.

תָּא חַזִּי, (במדבר ח) זֹאת אֲשֶׁר לְלִוִּים, וְלֹא וְזֹאת. דְּהָא
מִסְטָרָא דְּדִינָא (קְשִׁיָּא) קָא אֶתְיִין, וְלֹא מִסְטָרָא

לשון הקודש

בְּקוּדֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, לְהַמְצִיא הַכֹּל אַחֲדָא.
בְּגִלְגַּל זֶה וְזֹאת הַתּוֹרָה. לְמַה תּוֹסַפֶּת וָא"ו?
אֵלָּא זֶה נֶאֱמַר לְהִרְאוֹת שְׁהַכֹּל אַחֲדָא, לְלֹא
פְרוּד. וְזֹאת – כָּלָל וּפְרִט בַּחֲדָא, זָכָר וְנוֹקְבָה.
וּמִשּׁוּם זֶה וְזֹאת הַתּוֹרָה וְדָאֵי. אֲבָל זֹאת בְּלֹא
תּוֹסַפֶּת וָא"ו, חֻקַּת הַתּוֹרָה וְדָאֵי, וְלֹא הַתּוֹרָה,
דִּין הַתּוֹרָה, גְּזֵרַת הַתּוֹרָה.

בָּא וְרָאָה, (במדבר ח) זֹאת אֲשֶׁר לְלִוִּים, וְלֹא

מִזְהָב וּמִפְּזוֹ רַב וּמִתּוֹקִים מְדַבֵּשׁ וְגו'. מִי
שְׁמַשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה בָּאלוֹ עוֹמֵד כָּל יוֹם עַל הַר
סִינַי וּמִקְבֵּל הַתּוֹרָה. זֶהוּ שְׁכָתוֹב (דברים כז) הַיּוֹם
הַזֶּה נִהְיִיתָ לְעָם. וְכֵךְ פְּרִשְׁוֵהוּ הַחֲבָרִים.

כְּתוּב כֵּן זֹאת חֻקַּת הַתּוֹרָה, וְכְתוּב וְזֹאת
הַתּוֹרָה. מֵה בֵּין זֶה לָזֶה? אֵלָּא סוּד עֲלִיּוֹן הוּא,
וְכֵךְ לְמַדְנִי וְזֹאת הַתּוֹרָה, לְהִרְאוֹת הַכֹּל
בִּיחּוּד אַחֲדָא וְלְהַכְלִיל בְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל

דִּרְחָמִי. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וְהָא כְּתִיב (במדבר ד) וְזֹאת עָשׂוּ
 לָהֶם וְחֵיו. וְדָא בְּלִיזְאֵי אֲתָמֵר, וְאַתָּה אֲמַרְתָּ זֹאת וְלֹא
 וְזֹאת. אָמַר לִיה, וְדָאֵי הָכִי הוּא, וְקָרָא מוֹכַח, מֵאֵן
 דְּאֶחִיד סָמָא דְּמוֹתָא, אִי לֹא יַעֲרֵב בֵּיה סָמָא דְּחֵי,
 הָא וְדָאֵי יָמוּת. וְעַל דָּא, וְזֹאת עָשׂוּ לָהֶם וְחֵיו, וְלֹא
 יָמוּתוּ, בְּגִין דְּסָמָא דְּחֵי מְעָרֵב בְּהִדְיָה, וְזֹאת עָשׂוּ
 וְחֵיו וְלֹא יָמוּתוּ, וְדָאֵי וְזֹאת אֲצַטְרִיךְ לָהּ, וְלֹא זֹאת.
 בְּגִינֵי כֵךְ וְזֹאת הַתּוֹרָה מִמָּשׁ, בְּיַחְוּדָא חַד, בְּיַחְוּדָא
 שְׁלָיִם, כְּלָלָא דְּדִבְרֵי וְנוֹקְבָא. ו"ה. זֹאת: ה' בְּלַחְוּדוּי,
 וְעַל דָּא זֹאת חֻקַּת הַתּוֹרָה.

רַבִּי שְׁמַעוֹן וְרַבִּי אַבָּא וְרַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי יִצְחָק, הָיוּ
 שְׂכִיחֵי בְּבֵי רַבִּי פְּנִיחָם בֶּן יֵאִיר, אָמַר רַבִּי פְּנִיחָם
 לְרַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּמִטּוֹתָא מִנֶּךָ אַנְתָּ דְּאִוְקָמִי עַלְדָּ
 לְעֵילָא, וּמִילָךְ בְּאַתְנָלִיָּא, מַה דְּלֹא אֲתִיְהִיב רְשׁוּתָא
 לְבֵר נָשׁ אַחֲרָא. בְּפִרְשֵׁתָא דָּא אִימָא מְלָה חֲדָתָא,

לשון הקודש

יָמָתוּ, וְדָאֵי וְזֹאת צִרִיד לָהֶם, וְלֹא זֹאת. מִשּׁוּם
 כֵּךְ וְזֹאת הַתּוֹרָה מִמָּשׁ, בְּיַחְוּד אַחֵד, בְּיַחְוּד
 שְׁלָם, כְּלָל שֶׁל זָכָר וְנוֹקְבָה. ו"ה. זֹאת - ה'
 כְּלַבְדָּה, וְעַל זֶה זֹאת חֻקַּת הַתּוֹרָה.

רַבִּי שְׁמַעוֹן וְרַבִּי אַבָּא וְרַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי
 יִצְחָק הָיוּ מְצוּיִים בְּבֵית רַבִּי פְּנִיחָם בֶּן יֵאִיר.
 אָמַר רַבִּי פְּנִיחָם לְרַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּבִקְשָׁה מִמֶּךָ,
 אַתָּה שְׁעוּמָדִים עֲלִידָךְ לְמַעְלָה וְדִבְרִידָךְ בְּגִלּוּי,

וְזֹאת. שְׁהָרִי מִצַּד הַדִּין (חֻקָּשָׁה) הֵם בָּאִים, וְלֹא
 מִצַּד הַרְחָמִים. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וְהָרִי כְּתוּב
 (במדבר ד) וְזֹאת עָשׂוּ לָהֶם וְחֵיו. וְזֶה בְּלוּיִם נֹאמֵר,
 וְאַתָּה אֲמַרְתָּ זֹאת, וְלֹא וְזֹאת. אָמַר לוֹ, וְדָאֵי
 כֵּךְ זֶה, וְהַפְסוּק מוֹכִיחַ. מִי שְׁאוּחֻז סָם הַפְּנוֹת,
 אִם לֹא יַעֲרֵב בּוֹ סָם הַחַיִּים, הָרִי וְדָאֵי יָמוּת.
 וְעַל זֶה, וְזֹאת עָשׂוּ לָהֶם וְחֵיו וְלֹא יָמָתוּ, מִשּׁוּם
 שְׁפָם הַחַיִּים מְעָרֵב אֹתוֹ. וְזֹאת עָשׂוּ וְחֵיו וְלֹא

אָמַר לִיָּהּ וּמֵאִי הִיא. אָמַר לִיָּהּ זֹאת חֻקֹּת הַתּוֹרָה.
 אָמַר לִיָּהּ הֲאֵשׂאֵר חֲבֵרִיִּיא יֹאמְרוּ. (דף ק"פ ע"א) אָמַר
 לְרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּרִיָּה, אֶלְעָזָר קוּם בְּקִיּוּמְךָ, וְאִימָא מַלְּהָ
 חַד בְּפֶרֶשְׁתָּא דָּא, וְחֲבֵרִיִּיא יִמְרוּן אֲבִתְרֶךָ.

קָם רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (רות ד) וְזֹאת לְפָנִים בְּיִשְׂרָאֵל
 עַל הַגְּאוּלָּה וְעַל הַתְּמוּרָה לְקַיִּים וְגו'. הֵאִי קָרָא
 אֵית לְאַסְתְּכְּלָא בֵּיהּ, וְאִי אֵינּוֹן קְדָמָאִי עֲבָדִי הַסְכְּמָה
 דָּא בְּדִינָא דְאֹרִייתָא, וְאָתוּ בְּתָרָאִי וּבְטָלוּהָ, אֲמֵאִי
 בְּטָלוּהָ. וְהָא מָאן דְּבָטִיל מַלְּהָ דְאֹרִייתָא. בָּאֵלוּ
 תְּרִיב עֲלִמָּא שְׁלִים. וְאִי לָאו אִיהוּ בְּדִינָא דְאֹרִייתָא,
 אֵלָא הַסְכְּמָה בְּעֲלִמָּא, אֲמֵאִי נַעַל הִבָּא.

אֵלָא וְדָאִי בְּדִינָא דְאֹרִייתָא הָוָה, וּבְרִזָּא עֲלָאָה
 אֶתְעֵבִידַת מַלְּהָ, וּבְגִין דְּחֹזֵן קְדָמָאִי חֲסִידִי
 זָבָאִי, מַלְּהָ דָּא אֶתְגַּלִּיָּא בִּינִיָּהּ, וּמִדְּאַסְגִּיָּאוּ חֲתִיבִי

לשון הקודש

בפסוק זה יש להסתכל, ואם ראשונים אלו
 עשו הסכמה זו בדין תורה ובאו אחרונים
 ובטלוה, למה בטלוה? והרי מי שמבטל דבר
 תורה באלו החרִיב עולם שלם? ואם זה אינו
 בדין תורה, אלא הסכמה בעלמא, למה
 הנעל כאן?

אלא ודאי בדין התורה היה, ובסוד עליון
 נעשה הדבר. ומשום שהיו הראשונים

מה שלא נתנה רשות לאדם אחר, בפרשה
 זו אמר דבר חדש. אמר לו, ומהו? אמר לו,
 זאת חקת התורה. אמר לו, הנה שאר
 החברים יאמרו. אמר לרבי אלעזר בנו,
 אלעזר עמד בעמך, ואמר דבר אחד
 בפרשה זו, והחברים יאמרו אחרִיך.

קם רבי אלעזר ואמר, (רות ד) וזאת לפני
 בישראל על הגאולה ועל התמורה לקיים וגו'.

בְּעֶלְמָא, אֶתְעֵבִידֵת (אֶעְבְּרֵי) הָאִי מֶלֶךְ בְּגִזְוֵנָא אַחְרָא,
 בְּגִין לְאַתְפֹּסֵאחַ מְלִין דְּאִינוּן בְּרֹזָא עֲלָאָה. (וְהָאֵ אִוְקְמוּהָ).
 תָּא חַזִּי, (שְׁמוֹת א) וַיֹּאמֶר אֶל תִּקְרַב הָלֵם שֶׁל נְעָלֶיךָ
 מֵעַל רִגְלֶיךָ וְגו'. וְכִי אֲמַאי נַעַל הָכָא. אֵלָא
 אֶתְמַר, דְּפָקִיד לִיהַ עַל אֶתְתָא, לְאַתְפָּרְשָׁא מִנָּה,
 וְלֵאזְדַּוְּגָא (ס"א בְּאַתָּר) בְּאַתְתָא אַחְרָא, דְּנִהֲרוּ קַדִּישָׁא
 עֲלָאָה, וְאִיהִי שְׁבִינְתָא.

וְהֵחֳוֹא נַעַל אִוְקִים לִיהַ בְּאַתָּר אַחְרָא, (ס"א וְאִיהִי שְׁבִינְתָא)
 אֶעְבְּרֵי לִיהַ מִהֲאִי עֶלְמָא, וְאִוְקִים לִיהַ
 בְּעֶלְמָא אַחְרָא. וְעַל דָּא, כָּל מַה דִּי־הֵיב מִיתָא לְבַר
 נָשׁ בְּחֶלְמָא טַב. נָטִיל מֵאֲנִיָּה מִן בֵּיתָא בִּישׁ, בְּגִין
 סְנַדְלִיָּה. מְאִי טַעֲמָא. בְּגִין דְּאֶעְבְּרֵי רִגְלִיָּה, דְּאִינוּן
 קִיּוּמָא דְּבַר נָשׁ, מִהֲאִי עֶלְמָא, וְכַנִּישׁ לֹון לְעֶלְמָא
 אַחְרָא, אֶתְר דְּמוֹתָא שְׁאֲרִי בֵּיהַ, דְּכֻתִּיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ז) מַה
 יָפוּ פְעָמֶיךָ בְּנַעֲלִים בֵּית נָדִיב. (מְאִי הִיא בֵּית נָדִיב דָּא בֵּית אַבְרָהָם

לשון הקודש

קְדוּשׁ עֲלִיוֹן, וְהִיא הַשְּׁכִינָה.
 וְאוֹתָהּ נַעַל בְּאַרוּחַ בְּמָקוֹם אַחֵר, (וְהִיא הַשְּׁכִינָה)
 הַעֲבִירוּהָ מֵעוֹלָם הַזֶּה, וּבְאַרוּחַ בְּעוֹלָם אַחֵר.
 וְעַל כֵּן, כָּל מַה שְּׁנוֹתֵן הַמֶּת לְאָדָם בְּחֵלּוֹם –
 זֶה טוֹב. לְקַח כְּלָיו מִהַבִּית – זֶה רָע, כְּמוֹ
 סְנַדְלוֹ. מִדּוּעַ? כִּי הַעֲבִיר רִגְלָיו, שֶׁהֵם עֲמִידַת
 הָאָדָם, מִהַעוֹלָם הַזֶּה, וְכֵּן אֹתָם לְעוֹלָם
 אַחֵר, מָקוֹם שֶׁהַמֶּת שׁוֹרֵה בּוֹ, שְׁכָתוֹב (שִׁיר ז)

חֲסִידִים צְדִיקִים, הַדָּבָר הַזֶּה הַתְּנַלְהָ בִּינֵיהֶם,
 וּמִשְׁהַתְרַבּוּ רָשָׁעִים בְּעוֹלָם, נַעֲשֶׂה (הַעֲבִירוֹ) דְּבַר
 זֶה בְּצוּרָה אַחֶרֶת כְּדִי לְכַסּוֹת דְּבָרִים שֶׁהֵם
 בְּסוֹד עֲלִיוֹן. (וְחֲרִי פֶרֶשֶׁת)

בֹּא וּרְאֵה, (שְׁמוֹת א) וַיֹּאמֶר אֶל תִּקְרַב הָלֵם שֶׁל
 נְעָלֶיךָ מֵעַל רִגְלֶיךָ וְגו'. וְכִי לָמָּה הִנַּעַל כָּאן?
 אֵלָא נִתְבָּאֵר שְׁנוֹתָ לּוֹ עַל הָאִשָּׁה לְהַפְרֵד
 מִמֶּנָּה, וְלֵהֲזַדְּוֹג (בְּמָקוֹם) בְּאִשָּׁה אַחֶרֶת שֶׁל אוֹר

דְּכַתִּיב, (תהלים מ"ז) נְדִיבֵי עַמִּים נֶאֱסָפוּ עִם אֱלֹהֵי אַבְרָהָם וְלֹא אֱלֹהֵי יִצְחָק) וְרָזָא
דְּמֶלֶךְ בֵּין חֲבֵרִיָּא אִיהוּ.

וְדָא בַּד מִיתָא נָטִיל לֹון, אַבֵּל בְּזִמְנָא דְחֵיָּא שְׁלִיף
מִסְאֲנִיה, וְיַחֲיִב לְבַר נָשׁ אַחְרָא, בְּגִין לְקִיָּמָא
קִיָּים, קָא עָבִיד בְּגִזְרָה דְלֵעִילָא. נַעַל דְחֵלִיצָה, בְּגִזְוֹנָא
דְלֵעִילָא נַעַל אַחְרָא, וְכָלֹא אַתָּר חַד (ס"א כָּלֹא אַתְּיַחַד) (נ"א
רָזָא חֲדָא).

תָּא חֲזִי, הֵהוּא מִיתָא דְאַסְתִּלַּק מִעֲלָמָא בְּלֹא בְנִין,
הָאִי בֵּת נְדִיב לֹא כְנִישֵׁת לִיה לְהֵהוּא בַר נָשׁ
לְגַבְה, וְאָזִיל לְאַתְמָרְדָּא בְּעֲלָמָא, דְלֹא אֲשַׁבַּח אַתָּר,
וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חֲזִיִּים עָלֵיהּ וּפְקִיד לְאַחוּהֵי לְמַפְרָק
לִיה, לְאַתְבָּא וְלְאַתְתַּקְנָא בְּעַפְרָא אַחְרָא. כְּמָה
דְּכַתִּיב, (איוב לד) וְאָדָם עַל עֶפֶר יָשׁוּב וְאוֹקְמוֹהָ.

וְאִי הֵהוּא פָּרוּקָא לֹא בָּעֵי לְקִיָּמָא לְאַחוּהֵי בְּהָאִי
עֲלָמָא, בָּעֵי לְמַקְטֵר חַד נַעַל בְּרַגְלִיהּ, וְהֵהוּא

לשון הקודש

בֹּא וְרָאָה, אוֹתוֹ מֵת שֶׁהִסְתַּלַּק מִהָעוֹלָם בְּלֹא
בָּנִים, בֵּת נְדִיב זֶה לֹא כּוֹנֵסֵת אוֹתוֹ אֵלֶיהָ,
וְהוֹלֵךְ לְהִיטֵר מִטָּרְד בָּעוֹלָם, שֶׁלֹּא מוֹצֵא
מָקוֹם, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא חָס עָלָיו, וּמַצִּוֶּה
לְאַחֵיו לְגַאֵל אוֹתוֹ, לָשׁוּב וְלְהִיטֵר מִתְּקַן
בְּעֶפֶר אַחֵר, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (איוב לד) וְאָדָם עַל
עֶפֶר יָשׁוּב, וּפְרִשׁוּהָ.

וְאִם אוֹתוֹ גּוֹאֵל לֹא רוֹצֵה לְהַעֲמִיד אֶת אָחִיו

מִה יָפוּ פְּעֻמֶּיךָ בְּנִעְלִים בֵּת נְדִיב. (מזרי בֵּת נְדִיב? זוֹ
בֵּת אַבְרָהָם, שֶׁכָּתוּב (תהלים מז) נְדִיבֵי עַמִּים נֶאֱסָפוּ עִם אֱלֹהֵי אַבְרָהָם,
וְלֹא אֱלֹהֵי יִצְחָק) וְסוּד הַדְּבָר הוּא בֵּין הַחֲבֵרִים.
זֶהוּ כְּשֶׁהִמֵּת לֹוקֵת אוֹתָם. אַבֵּל בְּזִמְן שֶׁהָיָה
שׁוֹלֵף נַעַל וְנוֹתֵן לְאִישׁ אַחֵר בְּדִי לְקִים
בְּרִית, עוֹשֶׂה בְּגִזְרָה עֲלִיוֹנָה. נַעַל שֶׁל חֵלִיצָה,
כְּמוֹ שֶׁלְמַעֲלָה נַעַל אַחֲרָת, וְהַכֵּל מָקוֹם אַחֵר

(הַכֵּל מִתְיַחַד) (סוּד אַחֵר).

אֶתְתָּא דְּתִשְׁרִי לִיה וּמִקְבָּלָא לְהֵהוּא נַעַל לְגַבְהָ.
 אֲמַאי נַעַל. אֶלָּא בְּגִין דְּהֵהוּא נַעַל בְּגִין מִיתָא הוּא
 (ס"א בְּגִין דְּהֵהוּא נַעַל קִיּוּמָא דְּמִיתָא הוּא בְּהַאי עֲלָמָא), וְאֶתִּיהִיב בְּרַגְלִיהָ
 דְּחִיָּיא אָחוּהִי, וְאֶתְתָּא מִקְבָּלָה לְהֵהוּא נַעַל לְגַבְהָ,
 לְאַחֲזָאָה דְּהָא הֵהוּא מִיתָא בֵּין חִיָּיא אַחֲדָר
 בְּעוֹבְדָא דָּא.

וְהוּא בְּהַפּוּכָא מֵהֵהוּא נַעַל דְּנָטִיל מִיתָא מִחִיָּיא,
 וְהִשְׁתָּא הָאִי נַעַל נָטִיל חִיָּיא מִמִּיתָא,
 וּבְהֵהוּא נַעַל הֵהוּא מִיתָא אָזִיל בֵּין חִיָּיא, (נ"א וּבְעֵי נַעַל
 דְּהֵהוּא מִיתָא דָּא אָזִיל בֵּיה בְּחִיּוּהִי) וְאֶתְתָּא נָטִילָא לִיה לְגַבְהָ,
 לְאַחֲזָאָה דְּהֵהוּא אֶתְתָּא עֲטָרַת בַּעֲלָהּ, נָטִילָא לִיה
 וּמִקְבָּלָא לִיה לְגַבְהָ.

וּבְעֵי לְבִטְשָׁא לִיה לְהֵהוּא נַעַל בְּאַרְעָא, לְאַחֲזָאָה
 דְּשָׁכִיד גּוּפִיה דְּהֵהוּא מִיתָא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיד

לְשׁוֹן הַקּוּדֶשׁ

מֵהַחִי, וְכַעַת נַעַל זֶו לֹקֵחַ חֲחִי מִן הַמֶּת,
 וּבְאוֹתָהּ נַעַל אוֹתוֹ הַמֶּת הוֹלֵךְ בֵּין חֲחִיִּים,
 (וְצִידָא נַעַל שֶׁל חֲמַת הַזֶּה הוֹלֵךְ בּוֹ בְּחִיּוֹ) וְהָאִשָּׁה לֹקֶחֶת
 אוֹתָהּ אֵלֶיהָ, לְהִרְאוֹת שְׂאוֹתָהּ אִשָּׁה (מִשְׁלִי
 יב) עֲטָרַת בַּעֲלָהּ, לְקַחָהּ אוֹתָהּ וּמִקְבָּלָתָהּ
 אוֹתָהּ אֵלֶיהָ.

וְצִידָא לְהַבּוֹת בְּאוֹתָהּ נַעַל בְּאַרְצָא, לְהִרְאוֹת
 שְׂשָׁכִיד גּוּף אוֹתוֹ הַמֶּת. וְהַקּוּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא

בְּעוֹלָם הַזֶּה, צִידָא לְקַשֵּׁר נַעַל אַחַת בְּרַגְלוֹ,
 וְאוֹתָהּ אִשָּׁה שְׂתִשְׁרָה אִתּוֹ, מִקְבָּלָתָהּ אֵלֶיהָ
 אוֹתָהּ נַעַל. וְלָמָּה נַעַל? אֶלָּא מִשּׁוּם שְׂאוֹתָהּ
 נַעַל הִיא בְּגִלְלַת הַמֶּת (מִשּׁוּם שְׂאוֹתָהּ נַעַל הִיא קִיּוּם הַמֶּת
 בְּעוֹלָם הַזֶּה), וְנִתְּנָה בְּרַגְלִי אַחֲזִיו חֲחִי, וְהָאִשָּׁה
 מִקְבָּלָתָהּ אֵלֶיהָ אוֹתָהּ נַעַל, לְהִרְאוֹת שְׂאוֹתוֹ
 מִת חוּר לְבִין חֲחִיִּים בְּמַעֲשֵׂה הַזֶּה.

וְחוּא בְּהַפּוּךְ מְאוֹתָהּ נַעַל שְׁלֹקֵחַ הַמֶּת

הוא לְזִמְנָא דָּא, אוּ לְבִתְר זִמְנָא, חַיִּים עָלֶיהָ, וַיִּקְבֵּל
 לִיה לְעֵלְמָא אַחְרָא. תּוּ בְּטִשּׁוּתָא דְהָהוּא נֶעַל בִּידָא
 (כ"א מִידָא) דְּאַתְתָּא לְאַרְעָא לְאַחְזָא, דְּהָא יִתְבְּנִי הָהוּא
 מִיתָא בְּעֶפְרָא אַחְרָא דְהָא עֵלְמָא, וְהִשְׁתָּא יְתוּב
 לְעֶפְרִיָּה דְהוּה מִתְמָן בְּקִדְמִיתָא, (אֲכִדִּין יְתוּב לְעֶפְרִיָּה) וְכִדִּין
 הָהִיא אֶתְתָּא תִּשְׁתְּרִי לְמַעַבְד זִרְעָא אַחְרָא, וְאִיקְמוּהָ.
 תָּא חַזִּי, עַל דָּא מָאן דְּבַעֵי לְקַיִּימָא קַיִּים, נְטִיל
 נַעְלִיָּה, וַיְהִיב לְחִבְרִיָּה, לְקַיִּימָא עָלֶיהָ קַיִּימָא.
 (דְּבַת נָדִיב) הָדָא הוּא דְכְּתִיב, וְזֹאת לְפָנִים בְּיִשְׂרָאֵל עַל
 הַגְּאוּלָּה. מָאִי וְזֹאת. קַיִּימָא שְׁלִים בְּכֻלָּא. לְפָנִים
 בְּיִשְׂרָאֵל, כִּד הָווּ צְנוּעִין קְדִישִׁין. לְקַיִּים כָּל דְּבַר, כָּל
 דְּבַר מַמְשׁ, דְּהָא דָּא הוּא קִיּוּמָא. וְכִדִּין וְזֹאת
 הַתְּעוּדָה בְּיִשְׂרָאֵל, וְדָאִי. דְּלֹא תִימָא דְהַסְכָּמָה
 בְּעֵלְמָא הִיא, וּמַדְעִתִּיהוּ עֲבָדִי לָהּ, אֵלָּא קִיּוּמָא
 עֲלָאָה הוּה, לְמַחְזִי עוֹבְדִיהוֹן בְּרוּזָא דְלַעִילָא.

לשון הקודש

נוטל נַעְלוּ וְנוֹתֵן לְחַבְרוּ לְהַעֲמִיד עָלָיו בְּרִית.
 (שְׁבַת נָדִיב) וְהוּ שְׁכֵתוּב וְזֹאת לְפָנִים בְּיִשְׂרָאֵל עַל
 הַגְּאוּלָּה. מַה זֶה וְזֹאת? בְּרִית שְׁלָמָה בְּכָל
 לְפָנִים בְּיִשְׂרָאֵל, כְּשֶׁהֵיוּ צְנוּעִים קְדוּשִׁים.
 לְקַיִּים כָּל דְּבַר, כָּל דְּבַר מַמְשׁ, שְׁהָרִי וְהוּ
 הַעֲמָדָה. וְאִז – וְזֹאת הַתְּעוּדָה בְּיִשְׂרָאֵל, וְדָאִי.
 שְׁלֹא תֹאמַר שֶׁהַסְכָּמָה בְּעֵלְמָא הִיא,
 וּמַדְעִתָּם עָשׂוּ אוֹתָהּ, אֵלָּא הַעֲמָדָה עָלֶיהָ

בְּזִמְנָא זֶה אוּ לְאַחַר זִמְנָא יָחוּם עָלָיו וַיִּקְבֵּל אוֹתוֹ
 לְעוֹלָם אַחֵר. עוֹד הִקְאָה שֶׁל אוֹתָהּ הִנַּעַל בִּידָא
 (מִהִידָא) שֶׁל הָאֵשֶׁה לְאַרְיָן, לְהִרְאוֹת שִׁיבְנָה
 אוֹתוֹ הַמֵּת בְּעֶפְרָא אַחֵר בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְכַעַת
 יָשׁוּב לְעֶפְרָא שְׁהִיָּה מַשֵּׁם בְּהַתְחַלָּה, (וְאִזּוּ יָשׁוּב
 לְעֶפְרָו) וְאִזּוּ אוֹתָהּ אֵשֶׁה תִּתֵּר לַעֲשׂוֹת זִרְעָא אַחֵר,
 וְכִד פְּרִשּׁוּתָּהּ.

בֹּא וְרֵאָה, עַל כֵּךְ מִי שְׂרוּצָה לְהַעֲמִיד בְּרִית,

בִּיּוֹן דְּאַסְגִּיאוּ חֵיבִין בְּעֶלְמָא, כְּפִיאוּ מֶלֶךְ בְּגִוּוֹנָא
אַחֲרָא, בְּכַנְפָּא דְּמִלְבוּשָׁא, וְהָאִי מִלְבוּשָׁא הִיא
תְּקוּנָא עֲלָאָה, וְרוּזָא דְּמֶלֶךְ, (דברים כג) וְלֹא יִגְלֶה כְּנָף
אָבִיו בְּתֵיב. (דף ק"פ ע"ב).

זֹאת חֻקַּת הַתּוֹרָה. (במדבר יט) זֹאת: דָּא אֶת קִיָּמָא,
דְּלֹא אֶתְפָּרֵשׁ דָּא מִן דָּא (וכד אֶתְפָּרַע דָּא כְּלָא) דְּאַקְרִי
זֶה. וּמִנּוּקְבָא עֵייל לְדָבָר. וְעַל דָּא, שְׁמוֹר וְזָכוֹר
בְּחֻדָּא מִתְחַבְּרִין. חֻקַּת הַתּוֹרָה, חֻקַּת הַתּוֹרָה מִיבְעִי לִיהּ,
מֵאִי חֻקַּת.

אַלֹּא חֻקַּת וְדָאִי, וְאוּקִימָנָא, ה' ד' תִּנּוֹת (נ"א חק) וְהָא
אֶתְמַר. אַבְל ת', הוּא ד' וְנ' מִחֻבְּרָא בְּחֻדָּא.
וְנִו"ן הָא אֶתְמַר, נִו"ן אֶמְאִי אֶקְרִי הָכִי בְּנִו"ן. אַלֹּא,
בְּמָה דְּאֶתְ אָמַר (ויקרא כה) וְלֹא תוֹנוּ אִישׁ אֶת עַמִּיתוֹ.
דְּהִשְׁתָּא הִיא בְּאַנְפָּהָא נְהִירִין וְעַבְדָּא אוֹנָאָה לְבָנִי

לשון הקודש

וְזָכוֹר מִתְחַבְּרִים כְּאַחַד. חֻקַּת הַתּוֹרָה? חֻקַּת
הַתּוֹרָה צָרִיךְ לְהִיטֵל מַה זֶה חֻקַּת?
אַלֹּא חֻקַּת בְּוִדָּאִי, וְכַאֲרֵנוּ, ה' הִיָּתָה ד' (חק),
וְהָרִי נִתְבָּאֵר. אַבְל ת' הוּא ד' וְנ' מִחֻבְּרִים
כְּאַחַד. וְנִו"ן תְּרִי נִתְבָּאֵר, נִו"ן לְמָה נִקְרָאת
כֶּךָ בְּנִו"ן? אַלֹּא כְּמוֹ שְׁנֶאֱמַר (ויקרא כה) וְלֹא
תוֹנוּ אִישׁ אֶת עַמִּיתוֹ. שְׂכַעַת הִיא בְּפָנִים
מְאִירוֹת וְעוֹשָׂה אוֹנָאָה לְבָנִי אָדָם, וְאַחֲרַיִךְ

הִיָּתָה, לְהִיטֵל מַעֲשִׂיהֶם בְּסוּד שֶׁל מַעֲלָה.
בִּיּוֹן שֶׁהִתְרַבּוּ רְשָׁעִים בְּעוֹלָם, כְּסוּ הַדָּבָר
בְּגִוּוֹן אַחֲרַיִךְ, בְּכַנְפֵי הַמִּלְבוּשׁ, וְהַמִּלְבוּשׁ הַזֶּה
הוּא תְּקוּנָה עֲלִיוֹן. וְסוּד הַדָּבָר – כְּתוּב (דברים כג)
וְלֹא יִגְלֶה כְּנָף אָבִיו.
זֹאת חֻקַּת הַתּוֹרָה. זֹאת – זוֹ אוֹת הַבְּרִית,
שֶׁלֹּא יִפְרְדּוּ זֶה מִזֶּה (וְכַאֲשֶׁר נִפְרַע זֶה הַכֹּל) שְׁנֶאֱמַר
זֶה, וּמִהֶנֱקֵבָה עוֹלָה לְזָכֹר. וְעַל זֶה שְׁמוֹר

נָשָׂא, לְבַתָּר מִחַיָּא בְּחַיָּא, וְשָׂצִי וְקָטִיל (משלי ל) וְאָמְרָה
 לֹא פָעַלְתִּי אֲנִי. וְעַל דָּא חָכִי אֶקְרִי בְּנוֹן, דְּאֶתְמַר
 עָלֶיהָ. ת' בְּלֹא בְּחָדָא דְלִ"ת נִוִּין. ד' נִוִּין דְלִ"ת רִי"ש
 (ח"א ח"א) (נִוִּין רִי"ש), רִי"ש וְדָלִ"ת חַד מְלָה הוּא. וּבִאֲתָוִין
 גְּלִיפִין אֵינֻן חֻק וְת (ס"א אֵינֻן חֻק וְת) וְכֹלָא חַד מְלָה.

דְּבֵר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִקְחוּ אֵלֶיךָ פָּרָה, הִיא פָּרָה
 לְדִבְיוֹתָא קָא אֲתִיָּא. לְדָבָא לְמִסְאָבִי. פָּרָה
 דְּקַבִּילַת מִן שְׂמָאֲלָא. וּמָאן הוּא לְשְׂמָאֲלָא. שׁוֹר.
 בְּמָה דְאֶתְ אָמַר, (יחזקאל א) וּפְנֵי שׁוֹר מִתְשַׁמְאֵל. אֲדָמָה,
 סוּמְקָא כּוּרְדָּא. דְּכַתִּיב, (שיר השירים ב) כְּשׁוֹשְׁנָה בֵּין
 הַחֻחִים. אֲדָמָה: גְּזֵרַת דִּינָא.

רעיא מהימנא

פָּרָה אֲדוּמָה תְּמִימָה אֲשֶׁר אֵין בָּהּ מוֹם וְגו', אֲסוּר לְחֵרוֹשׁ בְּשֶׁבֶת
 חֲרִישָׁה דְשׁוֹר, דְּאֶתְמַר (תהלים קכט) עַל גְּבִי חֲרָשׁוֹ חוֹרְשִׁים.
 וּשְׂכִינְתָּא תַתָּא, אִיהִי פָּרָה אֲדוּמָה, מְסֻטְרָא דְגִבּוֹרָה. תְּמִימָה
 מְסֻטְרָא דְחֶסֶד, דְּאִיהוּ דְרָגָא דְאֶבְרָהָם, דְּאֶתְמַר בֵּיהּ (בראשית יז)

לשון הקודש

שְׂמֻקְבֶּלֶת מִתְשַׁמְאֵל. וּמִי הוּא לְשְׂמָאֲלָא? שׁוֹר,
 כְּמוֹ שְׂנַאֲמַר (יחזקאל א) וּפְנֵי שׁוֹר מִתְשַׁמְאֵל.
 אֲדָמָה - סְמוּקָה כְּשׁוֹשְׁנָה, שְׂכַתוֹב (שיר ב)
 כְּשׁוֹשְׁנָה בֵּין הַחֻחִים. אֲדָמָה - גְּזֵרַת הַדִּין.

רעיא מהימנא

פָּרָה אֲדָמָה תְּמִימָה אֲשֶׁר אֵין בָּהּ מוֹם וְגו'.
 אֲסוּר לְחֵרֶשׁ בְּשֶׁבֶת חֲרִישָׁה שָׁל שׁוֹר,
 שְׂנַאֲמַר (תהלים קכט) עַל גְּבִי חֲרָשׁוֹ חוֹרְשִׁים.

מִכָּה כְּמוֹ נָחֵשׁ, וּמִשְׁמִידָה וְהוֹרְגָתָה, (משלי ל)
 וְאֶמְרָה לֹא פָעַלְתִּי אֲנִי. וְעַל זֶה כְּדִּנְקֵרָא
 בְּנוֹן שְׂנַאֲמַר עָלֶיהָ. ת' הַבֵּל כְּאַחַד - דְלִ"ת
 נִוִּין. ד' נִוִּין דְלִ"ת רִי"ש (ח"א ח"א) (נִוִּין רִי"ש), רִי"ש
 וְדָלִ"ת דְּבֵר אֶחָד הוּא. וּבִאֲוִתִּיּוֹת חֻקוֹת הֵם
 חֻק וְת', וְהַבֵּל דְּבֵר אֶחָד.

דְּבֵר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִקְחוּ אֵלֶיךָ פָּרָה. פָּרָה
 זוֹ בָּאָה לְמַהֲרָה. לְמַהֲרָה לְמַמְאִים. פָּרָה

הַתְּהַלֵּךְ לִפְנֵי וְהָיָה תָמִים. אֲשֶׁר אֵין בּוֹ מוֹם, מִסְטָרָא דְעִמּוּדָא דְאַמְצָעִיתָא. אֲשֶׁר לֹא עָלָה עָלֶיהָ עוֹל, מִסְטָרָא דְשְׂכִינְתָא עֲלָאָה, דְּאֵיחִי חִירוֹ. בְּאַתֵּר דְּאֵיחִי שְׁלֵטָא, וְהִזֵּר הַקָּרֵב לִית רִשּׁוֹ לְסִטְרָא אַחֲרָא לְשִׁלְטָאָה. לֹא שָׁטָן, וְלֹא מִשְׁחִית, וְלֹא מִלְּאֵךְ הַמָּוֶת, דְּאֵינּוּן מִסְטָרָא דְגִיּוֹהֶנָם. (ע"כ רעיא מהימנא).

תְּמִימָה, מָאי תְּמִימָה. כְּמָה דְּתַנִּינָן, שׁוֹר תָּם וְשׁוֹר מוּעָד. שׁוֹר תָּם דִּינָא רַפִּיָּא. שׁוֹר מוּעָד דִּינָא קִשְׂיָא. אוֹף הָבֵא תְּמִימָה דִּינָא רַפִּיָּא, גְּבוּרָה תַתָּאָה, דָּא הִיא תְּמִימָה. גְּבוּרָה עֲלָאָה, דָּא הִיא דִּינָא קִשְׂיָא, וְהִיא יָד הַחֻזְקָה תְּקִיפָא.

אֲשֶׁר אֵין בּוֹ מוֹם, כְּמָה דְּאַתָּ אָמַר (שיר השירים ד) כֵּלָךְ יָפָה רַעֲיָתִי וּמוֹם אֵין בָּךְ. אֲשֶׁר לֹא עָלָה עָלֶיהָ עוֹל. עַל כְּתִיב, כְּמָה דְּאַתָּ אָמַר (שמואל ב כג) וַנֵּאֱמָר הַגִּבּוֹר הוֹקֵם עַל. מָאי טַעֲמָא. בְּגִין דְּהִיא שְׁלוּמֵי אֱמוּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְעָלֶיהָ לֹא הִיא אֵלָא עֲמָה. אֲשֶׁר לֹא

לשון הקודש

תְּמִימָה, מה זה תְּמִימָה? כְּמוֹ שֶׁשְׁנִינוּ, שׁוֹר תָּם וְשׁוֹר מוּעָד. שׁוֹר תָּם דִּין רַפָּה. שׁוֹר מוּעָד דִּין קִשְׂיָה. גַּם כֵּךְ תְּמִימָה דִּין רַפָּה, גְּבוּרָה תַתְּחוֹנָה, זוֹהִי תְּמִימָה. גְּבוּרָה עֲלִיוֹנָה, וְהוּ דִּין קִשְׂיָה, וְהִיא יָד הַחֻזְקָה תְּקִיפָה.

אֲשֶׁר אֵין בּוֹ מוֹם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שיר השירים ד) כֵּלָךְ יָפָה רַעֲיָתִי וּמוֹם אֵין בָּךְ. אֲשֶׁר לֹא עָלָה עָלֶיהָ עוֹל, עַל כְּתוּב, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שמואל-ב כג) וַנֵּאֱמָר הַגִּבּוֹר הוֹקֵם עַל. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם

וְשְׂכִינָה תַתְּחוֹנָה הִיא פָּרָה אֲדָמָה – מִצַּד הַגְּבוּרָה. תְּמִימָה – מִצַּד הַחֶסֶד, שֶׁהוּא דִרְגַת אֲבִרָהָם, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ (בראשית יז) הַתְּהַלֵּךְ לִפְנֵי וְהָיָה תָמִים. אֲשֶׁר אֵין בּוֹ מוֹם – מִצַּד הָעִמּוּד הָאֲמְצָעִי. אֲשֶׁר לֹא עָלָה עָלֶיהָ עוֹל – מִצַּד שְׂכִינָה עֲלִיוֹנָה שֶׁהִיא חֲרוּת. בְּמָקוֹם שֶׁהִיא שׁוֹלֶטֶת, וְהִזֵּר הַקָּרֵב אֵין לוֹ רִשּׁוֹת לְצַד הָאֲחֵר לְשַׁלֵּט, לֹא שָׁטָן וְלֹא מִשְׁחִית וְלֹא מִלְּאֵךְ הַמָּוֶת, שֶׁהֵם מִצַּד הַגִּיּוֹהֶנָם. (ע"כ כַּאן רעיא מהימנא).

עָלָה עָלֶיָּה עַל, הֵינִי דִבְתִּיב, (עמוס ה) בְּתוֹלַת יִשְׂרָאֵל,
בְּתוֹלָה וְאִישׁ לֹא יָדְעָה. (בראשית כד)

וּנְתַתֶּם אוֹתָהּ אֶל אֶלְעָזָר, מִצְוֹתָהּ בִּסְגָן, וְאוֹקְמוּהָ.
מָאִי טַעְמָא לִיה וְלֹא לְאַהֲרֹן. אֶלֹּא אַהֲרֹן
שׁוֹשְׁבֵינָא דְּמִטְרוֹנִיתָא. וְעוֹד דְּאַהֲרֹן לֹא אֶתִי מִסְטָרָא
דְּמַהוֹר, אֶלֹּא מִסְטָרָא דְּקָדוּשׁ, וּבְגִין דְּדָא אֶתִיָּא
לְמַהֲרָה, לֹא אֶתִיָּהִיב לִיה.

כָּל מְלָה דְּהֵאִי פָּרָה, הִיא בְּשִׁבְעָה, ז' כְּבוֹסִים וְכו',
וְהָא אֶתְמַר, מָאִי טַעְמָא. בְּגִין דְּהִיא שְׁבַע שְׁנֵי
שְׁמַטָּה, וּבֵת שְׁבַע אֶתְקַרֵּי, וְעַל דָּא כָּל עוֹבְדֵי בְּשִׁבְעָה.
תָּא חַוִּי, כָּל מָאִי דְּאֶתְעֵבִיד מִהֵאִי פָּרָה, בְּגִין לְדַבְּרָא,
וְלֹא לְקַדְשָׁא, וְאִף עַל גַּב דְּאֶתִיָּהִיב לִסְגָן, הוּא לֹא
שְׁחִיט וְלֹא שָׂרִיף, בְּגִין דְּלֹא יִשְׁתַּבַּח דִּינָא בְּסִטְרוֹי,
וְכָל שָׁכֵן אַהֲרֹן דְּאִיהוּ בְּדִרְגָּא שְׁלִים יִתִּיר, דְּלֹא בְּעִי
לְאַשְׁתַּבַּח תַּמָּן, וְלֹא זְדִמְנָא תַּמָּן.

לשון הקודש

שְׁוֵה בָּא לְמַהֲרָה, לֹא נָתַן לוֹ.
כָּל דְּבַר בְּפָרָה זֶה הִיא בְּשִׁבְעָה, שְׁבַע
כְּבוֹסִים וְכו', וְהָרִי נִתְבָּאֵר. מָה הַטַּעַם?
מִשּׁוּם שֶׁהִיא שְׁבַע שְׁנֵי שְׁמַטָּה, וּבֵת שְׁבַע
נִקְרָאת, וְעַל כֵּךְ כָּל מַעֲשֵׂיָהּ בְּשִׁבְעָה. בֹּא
וְרֵא, כָּל מָה שְׁנַעֲשֶׂה מִפָּרָה זֶה – בְּשִׁבִּיל
לְמַהֲרָה, וְלֹא לְקָדֵשׁ. וְאִף עַל גַּב שְׁנִיתָנָה לִסְגָן,
הוּא לֹא שׁוֹחֵט וְלֹא שׁוֹרֵף, בְּשִׁבִּיל שְׁלֹא

שֶׁהִיא (שם כ) שְׁלָמִי אֲמוּנִי יִשְׂרָאֵל, וְעָלֶיָּה לֹא
הִיא, אֶלֹּא עֲמֻהָ. אֲשֶׁר לֹא עָלָה עָלֶיָּה עַל, הֵינִי
שְׁכֵתוֹב (עמוס ה) בְּתוֹלַת יִשְׂרָאֵל, (בראשית כד)
בְּתוֹלָה וְאִישׁ לֹא יָדְעָה.

וּנְתַתֶּם אוֹתָהּ אֶל אֶלְעָזָר, מִצְוֹתָהּ בִּסְגָן,
וּפְרִשׁוּהָ. מָה הַטַּעַם לוֹ וְלֹא לְאַהֲרֹן? אֶלֹּא
אַהֲרֹן שׁוֹשְׁבֵין הַמַּלְכָּה. וְעוֹד, שְׁאַהֲרֹן לֹא בֹא
מִצֵּד שֶׁל טְהוֹר, אֶלֹּא מִצֵּד שֶׁל קָדוּשׁ, וּמִשּׁוּם

הָאִי פָּרָה, בֵּינוֹן דְּאַתְעָבִיד אַפֶּר, בָּעֵי לְמַשְׁדֵּי בִּיה
עֵץ אֶרֶז, וְאִזּוּב, וּשְׁנֵי תוֹלַעַת, וְהָא אֵלִין
אַתְמָרוּ. וְאַסָּף אִישׁ טָהוֹר, וְלֹא קָדוֹשׁ. וְהִנִּיחַ מַחוּץ
לְמַחֲנֶה בְּמָקוֹם טָהוֹר, דְּהָא טָהוֹר לֹא אֶקְרִי, אֶלֹּא
מִן סֵטְרָא דְּמִסָּאב בְּקַדְמִיתָא.

רָזָא דְּכֻלָּא, הָאִי דְּכִתִּיב לְמִי נִגְדָה חֲטָאת הִיא,
בְּגִין דְּכָל דִּינִין תִּתָּאִין, וְכָל אֵינּוֹן דְּאָתוּ
מִסֵּטְרָא דְּמִסָּאבָא, כִּד אִיהוּ יִנְקָא מִסֵּטְרָא אַחֲרָא,
וְיִתִּיבַת בְּדִינָא, בְּמָה דְּאָתָּ אָמַר (ישעיה לד) מְלָאָה דָם
הַדְּשֵׁנָה מִחֻלָּב. כְּדִין כְּלָחוּ מִתְעַרְי וּמִסְתַּלְקִי וְשָׂרְאן
בְּעֻלְמָא. בֵּינוֹן דְּעֵבְדֵי הָאִי עוֹבְדָא דְּלִתְתָּא, וְכָל הָאִי
דִּינָא בְּאַתֵּר דָּא דְּהָאִי פָּרָה, וְרַמָּאן עָלָה עֵץ
אֶרֶז וְגו'. (א"ר) כְּדִין אֶתְחַלֵּשׁ חֵילָא דְּלַחֲזוֹן, וּבְכָל אֶתֵּר
דְּשָׂרְאן אֶתְבָּרוּ וְאֶתְחַלְשׁוּ וְעֶרְקִין מִנִּיהּ, דְּהָאִי חֵילָא

לשון הקודש

משום שכל דינים התחתונים וכל אלו
שבאים מצד הטמאה, כשיונקים מצד אחר
ויושבים בדין, כמו שנאמר (ישעיה לד) מְלָאָה
דָם הַדְּשֵׁנָה מִחֻלָּב, אז כלם מתעוררים
ומסתלקים ושורים בעולם. בין שעושים
מעשה זה שלמטה, וכל הדין הזה במקום
זה של פרה זו, וזורקים עליה עץ ארז וגו',
אז נחלש בהם, ובכל מקום ששורים
נשברים ונחלשים ובזרחים משם, שהרי

ימצא דין בצדו, וכל שבן אהרן, שהוא
בדרגה יותר משלמות, ולא צריך להמצא
שם ולהודמן לשם.

פרה זו, בין שנעשתה אפר, צריך לזרק בה
עץ ארז ואזוב ושני תולעת, והרי אלה
נאמרו. ואסף איש טהור, ולא קדוש. והניח
מחוץ למחנה במקום טהור, שהרי טהור לא
נקרא אלא מצד שממטא בהתחלה.

סוד הכל, זה שכתוב למי נגדה חטאת היא.

דְּלִהוֹן אֶתְחִי כְּגִוּנָא דָּא לְגַבִּייהוּ, בְּדִין לָא שָׂרְאן
בְּבַר נֶשׁ, וְאֶתְדַבֵּי.

וְעַל דָּא אֶתְקַרֵּי מִי גְדָה, מִיָּא לְדַבָּאָה. בַּד עֲלָמָא
שְׂאֵרֵי בְּדִינָא, וְסִטְרָא מְסַאבָּא אֶתְפַּשְׁט בְּעֲלָמָא,
הָבָא אֶתְבְּלִילָן כָּל זִינִין מְסַאבָּא, וְכָל זִינֵי דְכִיּוֹ, וּבְגִין
כְּדִ טוֹמְאָה וְטַהָרָה, כְּלָלָא עֲלָאָה דְּאוּרִייתָא, וְאוּקְמוּהָ
חֲבֵרִיָּיא. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֶלְעָזָר, עֲבִדַּת דְּלָא יִימְרוּן
חֲבֵרִיָּיא מְלָה אֲבִתְרָךְ.

פִּתְחָ רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (תהלים קד) חֲמִשְׁלָח מַעֲיָנִים
בְּנַחֲלִים וְגו'. יִשְׁקוּ כָּל חֵיתוֹ שְׂדֵי וְגו'. הֵינִי
קָרָאִי דְּדוֹד מְלָכָא בְּרוּחָא קְדִישָׁא אֲמָרֵן, וְאִית
לְאַסְתְּכָלָא בְּהוּ. תָּא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְּחִכְמָתָא עֲלָאָה
בְּטִישׁ בְּגִלְפּוֹי, אָף עַל גַּב דְּהִיא טְמִירָא בְּכָל סְטֵרִין,
פִּתַּח וְאֶתְנַגִּיד מִנִּיהּ חַד נְהָרָא, מְלִיא (נ"א וּמְלִיא לְתַרְעִין)
בְּתַרְעִין עֲלָאִין.

לשון הקודש

החברים דְּבַר אֶתְרִיד.

פִּתְחָ רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (תהלים קד) חֲמִשְׁלָח
מַעֲיָנִים בְּנַחֲלִים וְגו'. יִשְׁקוּ כָּל חֵיתוֹ שְׂדֵי
וְגו'. פְּסוּקִים אֵלּוּ אֲמָרֵם דְּדוֹד הַמֶּלֶךְ בְּרוּחַ
הַקֹּדֶשׁ, וְיֵשׁ לְהַסְתַּכֵּל בְּהֶם. בָּא וּרְאָה,
בְּשַׁעָה שְׁחִכְמָה עֲלִיוָנָה מִכָּה בְּחֻקִּיקוֹת, אָף
עַל גַּב שְׁהִיא נִסְתַּרְת בְּכָל הַצְדָדִים, נִפְתַּח
וְשׁוּפַע מִמֶּנָּה נְהָר אֶחָד מְלֵא (וּמְלֵא לְשַׁעֲרִים)

בְּחֶם נִרְאָה כְּמוֹ זֶה לְגַבִּיהֶם, וְאִזּוּ לֹא שׁוֹרִים
בְּאֲדָם, וְהוּא נִטְהָר.

וְעַל זֶה נִקְרְאוּם מִי גְדָה, מִיָּא לְטַהָר.
כְּשֶׁהוּלָם שְׂרוּי בְּדִין וְצַד הַטְּמָאָה מִתְפַּשֵּׁט
בְּעוֹלָם, כָּאֵן נִכְלָלִים כָּל מִינִים שֶׁל טְמָאָה
וְכָל מִינֵי טְהָרָה, וּמִשּׁוּם זֶה טְמָאָה וְטַהָרָה
כְּלָל עֲלִיוֹן בְּתוֹרָה, וּבְאֲרוּחַ הַחֲבֵרִים. אָמַר
רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֶלְעָזָר, עֲשִׂיתָ שְׂלֵא יֵאמְרוּ

בַּמְבוּעָא וּמִקוּרָא דְמִיָּא דְמִלִּי קוּזָפָא רַבָּא מִיָּה,
וּמִתַּמָּן אֶתְמַשְׁכֵּן מְבוּעִין דְּנַחְלִין וְנַחְרִין
בְּכָל סֵטֶר, בְּדָּהּ הָאִי, בְּחֵד שְׁבִיל דְּקִיק דְּלֹא אֶתִידַע,
מִשִּׁיךְ וְנָגִיד חֵהוּא נָחַר דְּנָגִיד וְנָפִיק, וּמִמִּלִּי לְהֵהוּא
נִחְלָא עֲמִיקָא, וּמִתַּמָּן אֶתְמַשְׁכָּאן מְבוּעִין וְנַחְלִין,
וְאֶתְמַלְיִין מִיָּה. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, הַמְשַׁלַּח מַעְיָנִים
בְּנַחְלִים וְגו'. אֲלִין נַחְרֵי עֲלָאי קִדִּישָׁא דְאַפְרָסְמוֹנָא
דְּכִיָּא, וּבְלָהוּ אֶתְשַׁקְיִין בְּחֵד מִחֵהוּא נְבוּעָא דְנַחְלָא
עֲלָאָה קִדִּישָׁא דְנָפִיק וְנָגִיד.

לְבַתָּר, יִשְׁקוּ כָּל חֵיתוֹ שְׂדֵי, חֵינּוּ דְכְּתִיב, (בראשית ב)
וּמִשָּׁם יִפְרֹד וְהָיָה לְאַרְבַּעָה רָאשִׁים. הֵינִי
אַרְבַּע רָאשִׁין, אֲלִין אֵינוֹן חֵיתוֹ שְׂדֵי, כֹּלְלָא דְכָל אֵינוֹן
מִשְׁרִיין, וְכָל אֵינוֹן חֵיִלִין, דְּאַחֲרֵין בָּהּ שְׂדֵי, אֵל
תִּקְרִי שְׂדֵי, אֵלָא שְׂדֵי. דְּהוּא נָטִיל, וְאַשְׁלִים שְׁמָא
מִיִּסְדָּא דְעֵלְמָא.

לשון הקודש

אַלֶּה נְהָרוֹת עֲלִיוְנֵי קֳדָשׁ שֶׁל אֲפְרָסְמוֹן וְהָ,
וְכֻלָּם מְשָׁקִים כְּאַחַד מֵאוֹתָהּ נְבִיעַת הַנַּחַל
הָעֲלִיִּין הַקֳּדוֹשׁ שְׁיוּצָא וְשׁוּפֵעַ.
אַחַר כֵּן, יִשְׁקוּ כָּל חֵיתוֹ שְׂדֵי, הֵינּוּ שְׁכֵתוֹב
(בראשית ב) וּמִשָּׁם יִפְרֹד וְהָיָה לְאַרְבַּעָה רָאשִׁים.
אַרְבַּעָה רָאשִׁים אֵלֶּה הֵם חֵיתוֹ שְׂדֵי, כֹּלֵל כָּל
אוֹתָן מְרַבּוֹת וְכָל אוֹתָם חֵילוֹת שְׂשֻׁדִּי
אַחֲוָה בָּהֶם. אֵל תִּקְרִי שְׂדֵי אֵלָא שְׂדֵי, שֶׁהוּא

בְּשַׁעְרִים עֲלִיוְנִים.

בַּמְבוּעַ וּמִקוּרָא שֶׁל מַיִם שְׁמַמְלָא כְּלִי גְדוֹל
מִמֶּנּוּ, וּמִשָּׁם נִמְשָׁכִים מְבוּעִים שֶׁל נַחְלִים
וְנַהֲרוֹת בְּכָל צֶדֶד – כֵּן זֶה, בְּשִׁבְלֵי דְקִיק אַחַד
שֶׁלֹא נֹדַע, מוֹשֵׁךְ וְשׁוּפֵעַ אוֹתוֹ נָחַר שְׁשׁוּפֵעַ
וְיוּצָא וּמִמִּלָּא לְאוֹתוֹ נַחַל עֵמֶק, וּמִשָּׁם
נִמְשָׁכִים מְבוּעִים וְנַחְלִים וּמִתְמַלְאִים מִמֶּנּוּ.
זֶהוּ שְׁכֵתוֹב הַמְשַׁלַּח מַעְיָנִים בְּנַחְלִים וְגו'.

יִשְׁכְּרוּ פְּרָאִים צְמָאם, אֵלִין אֵינֹון דְּכְתִיב בְּהוּ, (יחזקאל
 א) וְהָאֹפְנִים יִנְשְׂאוּ לְעַמָּתָם כִּי רוּחַ הַחַיָּה
 בְּאֹפְנִים, מָאן חַיָּה. אֵלָא אֵלִין חַיָּתו שְׂדִי, אַרְבַּע
 אֵינֹון, וְכָל חַד וְחַד לְחַד סִטְרָא דְּעֵלְמָא. וְהַהוּא אֶקְרִי
 חַיָּה, וְאֹפְנִים לְקַבִּיל כָּל חַד וְחַד. וְלֹא אֵזְלִין אֵלָא
 מִרוּחַ דְּהַחַיָּה חַיָּה דְּאֵזִיל עַלִייהוּ וְכַד אֵלִין מִתְשַׁקְיִין
 מִהַהוּא שְׁקִיו עֲלָאָה, כָּל שְׂאָר חַיִּילִין אַחֲרֵינִין
 אֲשַׁתְּקִיין, וְאַתְרוּון, וּמִשְׁתַּרְשֵׁן בְּשַׁרְשִׁייהוּ, וְאַתְאֲחֲדֹן
 אֵלִין בְּאֵלִין, בְּדַרְגִּין יְדִיעֵן. הָדָא הוּא דְּכְתִיב, עֲלֵיהֶם
 עוֹף הַשָּׁמַיִם יִשְׁכּוֹן וְגו' מִשְׁקָה הָרִים מִעֲלִיּוֹתָיו וְגו'.
 אֵלִין שְׂאָר דַּרְגִּין עֲלָאִין.

לְבַתָּר כָּל דָּא, מִפְּרִי מַעֲשֵׂיךָ תִּשְׁבַּע הָאָרֶץ, (ס"א לַתֵּמָא
 וְכָל עֲלָמִין וְכו') אֲרַעָא עֲלָאָה קְדִישָׁא. וְכַד אֵיחִי
 מִתְבָּרְכָא, כָּל עֲלָמִין בְּלֵהוּ חֲדָאן, וּמִתְבָּרְכָאן. דָּא

לשון הקודש

נוטל ומשלים את השם מיסוד העולם. יִשְׁכְּרוּ פְּרָאִים צְמָאם – אֵלָה אוֹתָם שְׁכָתוּב
 בְּהֶם (יחזקאל א) וְהָאֹפְנִים יִנְשְׂאוּ לְעַמָּתָם כִּי
 רוּחַ הַחַיָּה בְּאֹפְנִים. מִי הַחַיָּה? אֵלָא אֵלוּ
 חַיָּתו שְׂדִי, אַרְבַּע הֵן, וְכָל אַחַת וְאַחַת לְצַד
 אֶחָד שֶׁל הָעוֹלָם. וְאוֹתוֹ שְׁנַקְרָא חַיָּה, וְאֹפְנִים
 מוֹל כָּל אֶחָד וְאַחַד. וְלֹא הוֹלְכִים אֵלָא מִרוּחַ
 אוֹתָהּ חַיָּה שֶׁהוֹלֶכֶת עֲלֵיהֶם, וּבְאֲשֶׁר אֵלָה
 מְשֻׁקִּים מֵאוֹתָהּ הַשְׁקָאָה עֲלִיּוֹנָה, כָּל שְׂאָר
 הַחַיִּילוֹת הָאֲחֵרִים מְשֻׁקִּים וּמְרוּחִים וּמִשְׁתַּרְשֵׁים
 בְּשַׁרְשִׁייהֶם, וְנִאֲחֲזִים אֵלָה בְּאֵלָה בְּדַרְגּוֹת
 יְדוּעוֹת. וְהוּא שְׁכָתוּב עֲלֵיהֶם עוֹף הַשָּׁמַיִם
 יִשְׁכּוֹן וְגו'. מִשְׁקָה הָרִים מִעֲלִיּוֹתָיו וְגו' – אֵלוּ
 שְׂאָר דַּרְגּוֹת עֲלִיּוֹנוֹת.
 אַחֲרַי כָּל זֶה – מִפְּרִי מַעֲשֵׂיךָ תִּשְׁבַּע הָאָרֶץ,
 (לְמִשָּׁה, וְכָל הָעוֹלָמוֹת וְכו') אָרֶץ עֲלִיּוֹנָה קְדוּשָׁה.
 וּבִשְׁהִיא מִתְבָּרְכָת, כָּל הָעוֹלָמוֹת בְּשִׁמְחָה,
 וּמִתְבָּרְכִים. וְזֶה בְּשַׁעֲה שְׁנִמְצְאוֹת בְּרִכּוֹת

בְּשַׁעֲתָא דְּבִרְכָּאן מִשְׁתַּבְּחִי, מִשְׁקִי דְּנִחְלָא עֲמִיקָא
דְּכָלָא.

וּבְשַׁעֲתָא דְּעֵלְמָא יְתִיב בְּדִינָא דְּבִרְכָּאן לָא
מִשְׁתַּבְּחִי לְנִחְתָּא בְּעֵלְמָא, בְּדִין אִסְתָּאב

מִקְדָּשׁ (ס"א) וּבְשַׁעֲתָא דְּבִרְכָּאן לָא מִשְׁתַּבְּחִי לְנִחְתָּא בְּעֵלְמָא, בְּדִין עֵלְמָא יְתִיב בְּדִינָא,

וּמִסְטָרָא דְּשִׁמְאֵלָא רוּחָא אֲתַעַר וְאֲתַפְּשֵׁט בְּעֵלְמָא) וּבְכַּה חֲבִילִי טְרִיקִין

מִשְׁתַּבְּחִי בְּעֵלְמָא, וְשָׂרָאן (בְּכַּה אֲתַרִּי) עַל בְּנֵי נִשָּׂא,

וּמִסָּאב הַהוּא רוּחָא לְהוּ, בְּבֵר נָשׁ דְּגִנוּעַ (ס"א) כְּבֵר הָאִי

רוּחַ) וְרוּחַ מִסָּאבָא שָׂרִיא עָלֶיהָ. הָכִי נָמִי שָׂרִיא, לְמָאן

דִּיקָרֵב בְּחֵדִיָּה.

הָדָא הוּא דְּכֵתִיב, תַּסְתִּיר פְּנִיךָ יִבְהַלּוֹן וְגו'. הָאִי

קָרָא מָאִי קָא מִיִּירִי. אֵלָּא תַּסְתִּיר פְּנִיךָ

יִבְהַלּוֹן, דִּהָא לָא אֲתַשְׁקִיין לְאִשְׁתַּבְּחָא בְּרִכָּאן

לְעֵלְמִין. תּוֹסֵף רוּחָם יִגְעֹעוֹן, (נ"א לְאִתְעַרָּא) וְאֲתַעַר רוּחָא

אַחֲרָא מִסְטָרָא שִׁמְאֵלָא, וְרוּחַ מִסָּאבָא שָׂרִיא עַל בְּנֵי

לשון הקודש

בֶּן אָדָם שֶׁגִּנוּעַ (כְּבֵר הָרוּחַ הַזֶּה) וְרוּחַ הַטְּמֵאָה שׁוֹרָה

עָלָיו. כֵּךְ גַּם שׁוֹרָה, לְמִי שֶׁיִּקָּרֵב אֵלָיו.

זֶהוּ שְׂכָנוֹב תַּסְתִּיר פְּנִיךָ יִבְהַלּוֹן וְגו'. פֶּסוּק

זֶה מֵהוּ אוֹמֵר? אֵלָּא תַּסְתִּיר פְּנִיךָ יִבְהַלּוֹן,

שֶׁהֵרִי לֹא הִשְׁקוּ לְהַמְצֵא בְּרִכּוֹת לְעוֹלָמוֹת.

תּוֹסֵף רוּחָם יִגְעֹעוֹן, (לְעוֹרָה) וּמִתְעוֹרֵר רוּחַ אַחֵר

מֵצֵד שִׁמְאֵל, וְרוּחַ טְמֵאָה שׁוֹרָה עַל בְּנֵי אָדָם,

מִהַשְׁקָאֵת הַנִּחַל הָעֵמֶק שֶׁל הַכֵּל.

וּבְשַׁעֲתָא שֶׁהָעוֹלָם יוֹשֵׁב בְּדִין, שֶׁבְּרִכּוֹת לֹא

נִמְצְאוֹת לְרֹדֶת בְּעוֹלָם, אִזּוּ נִטְמָא הַמִּקְדָּשׁ.

(וּבְשַׁעֲתָא שֶׁאֵין נִמְצְאוֹת בְּרִכּוֹת לְרֹדֶת לְמִשְׁחָה, אִזּוּ הָעוֹלָם יוֹשֵׁב בְּדִין. וּמֵצֵד

שֶׁמֶל מִתְעוֹרֵר רוּחַ וּמִתְפַּשֵּׁט בְּעוֹלָם) וּבְכַּה חֲבִילוֹת שֶׁל

מִזִּיקִים נִמְצְאוּ בְּעוֹלָם וְשׁוֹרִים (בְּכַּה מִקּוֹמוֹת) עַל

בְּנֵי אָדָם, וּמִטְמָאֵת אוֹתָם אוֹתָהּ הָרוּחַ, כְּמוֹ

נָשָׂא, עַל אֵינוֹן דְּמִיתִין, וּמֵאֵן דְּקָאִים בְּהַדְיָיהוּ, וְעַל
שָׂאֵר בְּנֵי נָשָׂא, מָאִי אַסְנוּתָא דְלַחוּן. הָא דְכְּתִיב וְאֵל
עֶפְרַם יִשׁוּבוּן. דָּא עֶפְרָא שְׂרִיפַת הַחֲטָאֵת, (ס"א דָּא עֶפְרָא

מִקְדָּשָׁא דְלַעֲיָלָא) בְּגִין לְאַתְדַּבְּרָא בֵּיהּ. וְהֵינּוּ רָזָא (קהלת ג)

הַכֹּל הָיָה מִן הָעֶפְרָא, וְאַפִּילוּ גִלְגָּל חֲמָה.

לְבַתָּר דְּמַהְדְּרִין לְהָאִי עֶפְרָא, בְּגִין לְאַתְדַּבְּרָא בֵּיהּ,

מִתְעַבֵּר רוּחָא מִסְאָבָא, וְאַתְעַר רוּחָא אַחֲרָא

קַדִּישָׁא, וְשָׂאִירִי בְעֻלְמָא. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, תִּשְׁלַח

רוּחְךָ יִבְרָאוֹן, יִבְרָאוֹן, וְיִתְסֹן בְּאַסְנוּתָא עֲלָאָה, דְּרוּחָא

אַחֲרָא. וְיִתְחַדֵּשׁ פְּנֵי אֲדָמָה, דְּהָא אַתְדַּבֵּיאַת, (אַתְמָא

לְבַעֲלָה) וְיַחְדָּתוּתִי דְּסִיחָרָא אֲשֶׁתִּבַּח, וְעֻלְמִין פְּלַחוּ

מִתְבָּרְכָאן. וּפָאָה חוֹלְקִיהוּן דִּישְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיד

הוּא יְהִיב לוֹן עֵיטָא, דְּכֻלָּא אַסְנוּתָא, בְּגִין דִּיזְבוּן לְחַיִּי

עֻלְמָא דְאַתִּי, וְיִשְׁתַּבַּחוּ דְּכֵיִן בְּהָאִי עֻלְמָא, קַדִּישִׁין

לְעֻלְמָא דְאַתִּי, עֲלִיָּהוּ כְּתִיב (יחזקאל לו) וְזִרְקִתִּי עֲלֵיכֶם

בַּיּוֹם מַהֲוֵרִים וְיַתְהַרְתֶּם. (דף קפ"א ע"ב).

לשון הקודש

קדוּשָׁה וְשׁוֹרָה בְּעוֹלָם. זֶהוּ שְׁכָנוֹת תְּשֻׁלָּה
רוּחְךָ יִבְרָאוֹן, יִבְרָאוֹן וְיִרְפְּאוּ בְּרִפּוּאָה
עֲלִינוּנָה שֶׁל רוּחַ אַחֲרֵת. וְיִתְחַדֵּשׁ פְּנֵי אֲדָמָה,
שְׁהָרִי נִטְהַרָה (אִשָּׁה לְבַעֲלָה), וְחֲדוּשׁ הַלְבָּנָה
נִמְצָא, וְכָל הָעוֹלָמוֹת מִתְבָּרְכִים. אֲשֶׁרִי חֵלֵק
יִשְׂרָאֵל שֶׁחֲקוּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נָתַן לָהֶם עֲצָה
שְׂבָלָה רְפוּאָה כְּדִי שִׁיזְכוּ לְחַיִּי הָעוֹלָם הַבָּא,

עַל אוֹתָם שְׁמָתוֹ וּמִי שֶׁעוֹמֵד עֲלֵיהֶם וְעַל שָׂאֵר
בְּנֵי אָדָם, מַה רְפוּאָתָם? זֶה שְׁכָנוֹת וְאֵל
עֶפְרַם יִשׁוּבוּן. זֶה עֶפְרָא שְׂרִפַת הַחֲטָאֵת (זֶה עֶפְרָא
הַמִּקְדָּשׁ שֶׁלְמַעֲלָה) בְּשִׁבְלֵי לְמַהֲרָא בּוֹ, וְהֵינּוּ סוּד (קהלת
ג) הַכֹּל הָיָה מִן הָעֶפְרָא, וְאַפִּילוּ גִלְגָּל חֲמָה.

לְאַחֲרֵי שְׁחֻזְרִים לְעֶפְרָא זֶה בְּשִׁבְלֵי לְמַהֲרָא בּוֹ,
נִעְבְּרַת רוּחַ הַטְּמָאָה, וּמִתְעוֹרְרַת רוּחַ אַחֲרֵת

וַיָּבֹאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כָּל הָעֵדָה מְדַבֵּר צִין וְגו' (במדבר
 כ) רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, אֲמַאי פִּרְשֵׁתָּא דְפָרָה,
 סְמִיכָה לְמִיתַת מָרִים. הָא אֻקְמוּהָ. אֵלֹא בִּינּוֹן (ס"א
 דְּמָה) דְּאִתְעָבִיד דִּינָא בְּהָא פָּרָה, לְדַכָּא לְמַסְאָבִי,
 אִתְעָבִיד דִּינָא בְּמָרִים, לְדַכָּא עֲלֵמָא, וְאִסְתַּלְקַת
 מִן עֲלֵמָא. בִּינּוֹן דְּאִסְתַּלְקַת מָרִים, אִסְתַּלַּק הָהוּא
 בָּאֵר, דְּהָיָה אָזִיל עֲמַחוֹן דִּישְׂרָאֵל בְּמַדְבָּרָא וְאִסְתַּלַּק
 בִּירָא בְּכֵלָא.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, כְּתִיב וְאַתָּה בֶּן אָדָם שָׂא קִינָא עַל
 בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל, וְכִי עָלָה בְּלַחֲדָהָא, לָא. אֵלֹא
 בְּגִין דְּכֵלָא אִתְבָּר בְּגִינָה. בְּגִינָה אִתְבָּר יְמִינָא
 אִבְתָּרָה, דְּהָיָה מְקָרֵב לָהּ גַּבִּי גּוּפָא. וְגּוּפָא דְּאִיהוּ
 שְׂמֵשׁ, אִתְחַשֵּׁד בְּגִינָה. וְדָא הוּא רָזָא דְּכְתִיב, (תהלים
 ס) הוֹשִׁיעָה יְמִינִךָ וְעֲנֵנִי. גּוּפָא (ס"א בְּגִינָה דְּכְתִיב, (ישעיה יג) חֲשֵׁד

לשון הקודש

אִתְּרָה בָּאֵר שְׁהִינָה הוֹלֶכֶת עִם יִשְׂרָאֵל
 בְּמַדְבָּר, וְהִסְתַּלְקָה חֲבָאֵר בְּכֵל.
 אָמַר רַבִּי אַבָּא, כְּתוּב וְאַתָּה בֶּן אָדָם שָׂא
 קִינָה עַל בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל. וְכִי עָלִיהָ לְבַדָּה?
 לָא. אֵלֹא מְשׁוּם שְׁהַכֵּל נִשְׁבֵּר בְּגִלְלָה. בְּגִלְלָה
 נִשְׁבֵּר תִּימִין אֲחֵרִיהָ, שְׁהִיָּה מְקָרֵבָה לְגוּף.
 וְהַגּוּף, שְׁהוּא שְׂמֵשׁ, נִחְשֵׁד בְּגִלְלָה, וְהוּ
 שְׁכָתוּב (תהלים ס) הוֹשִׁיעָה יְמִינִךָ וְעֲנֵנִי. גּוּף,
 (בְּגִלְלָה, שְׁכָתוּב (ישעיה יג) חֲשֵׁד שְׂמֵשׁ בְּצִאֲתוֹ, וְכָתוּב) שְׁכָתוּב

וְיִמְצְאוּ מְהוּרִים בְּעוֹלָם הַזֶּה, קְדוּשִׁים לְעוֹלָם
 הַבָּא, עָלֵיהֶם כְּתוּב (יחזקאל לו) וְנִרְקָתִי עֲלֵיכֶם
 מִיּוֹם מְהוּרִים וְמִתְרָתֶם.

וַיָּבֹאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כָּל הָעֵדָה מְדַבֵּר צִין וְגו'.
 רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, לָמָּה פִּרְשֵׁת פָּרָה סְמוּכָה
 לְמִיתַת מָרִים, הָרִי פִּרְשׁוּהָ. אֵלֹא בִּינּוֹן (כמו)
 שְׁנַעֲשָׂה הַדִּין בְּפָרָה זֹאת לְמַהר הַטְּמָאִים,
 נַעֲשֶׂה דִין בְּמָרִים לְמַהר הָעוֹלָם, וְהִסְתַּלְקָה
 מִהָעוֹלָם. בִּינּוֹן שְׁהִסְתַּלְקָה מָרִים, הִסְתַּלְקָה

הַשֶּׁמֶשׁ בַּצֹּאתוֹ וּבִכְתִּיב, (ישעיה נ) אֲלֵבִישׁ שָׁמַיִם קְדָרוֹת,
 דָּהָא שְׁמַשָּׁא אֶתְחַשְׁדָּ בְּגִינָה. בְּגִוּוֹנָא דָּא וְתַמָּת שָׁם
 מְרִים וְגו'.

וְלֹא הָיָה מַיִם לָעֵדָה, (במדבר כ) דָּהָא אֶסְתַּלֵּק בִּירָא
 דְּעִילָא וְתַתָּא לְבַתָּר אֶתְבַּר יְמִינָא, דְּכְתִיב
 יֶאֱסֹף אַחֲרָן אֶל עַמּוּי. וְלְבַתָּר אֶתְחַשְׁדָּ שְׁמַשָּׁא,
 דְּכְתִיב, (דברים לב) וּמָת בָּהָר וְגו'. וְהֶאֱסֹף אֶל עַמּוּד
 וְגו'. הָא דְרוּעָא יְמִינָא אֶתְבַּר, וְגוּפָא דְאִיחוּ
 שְׁמַשָּׁא אֶתְחַשְׁדָּ.

וְתָא חַיִּי, לָא אֶשְׁתַּכַּח דָּרָא בְּעֵלְמָא, בְּדָרָא דְמִשָּׁה
 קִיִּימָא בְּעֵלְמָא, וְאַחֲרָן וּמְרִים. וְאִי תִימָא
 בְּיוֹמוֹי דְשְׁלֹמָה הָכִי נָמִי, לָאוּ. דָּהָא בְּיוֹמוֹי דְשְׁלֹמָה
 שְׁלִיט סִיחָרָא, וְשְׁמַשָּׁא אֶתְכַנִּישׁ. וּבְיוֹמוֹי דְמִשָּׁה,
 אֶתְכַנִּישׁ סִיחָרָא, וְשְׁמַשָּׁא שְׁלֵטָא.

תַּלְתָּ אַחֲרֵי חַיִּי: מִשָּׁה, אַחֲרָן, וּמְרִים. בְּמָה דְאֶתְ

לשון הקודש

והגוף, שהוא שמש, נחשד.
 ובא וראה, לא נמצא דור בעולם כמו הדור
 שעמד משה בעולם, ואחרון ומרים. ואם
 תאמר בימי שלמה גם כן – לא! שהרי בימי
 שלמה שלטה הלבנה, והשמש התכנסה.
 ובימי משה התכנסה הלבנה ושלט השמש.
 שלשה אחים היו: משה, אהרן ומרים, כמו

(ישעיה נ) אלביש שמים קדרות, שהרי השמש
 נחשד בגללה. כמו זה, ותמת שם מרים וגו'.
 ולא היה מים לעדה, שהרי הסתלקה הבאר
 שלמעלה ושלמטה, אחר כך נשבר הימין,
 שכתוב יאסף אהרן אל עמיו. ואחר כך
 נחשד השמש, שכתוב (דברים לב) ומת בהר וגו',
 והאסף אל עמיד וגו'. הרי זרוע ימין נשברה,

אָמַר (מיכה ו) וְאַשְׁלַח לְפָנֶיךָ אֶת מֹשֶׁה אַהֲרֹן וּמֵרִים.
מֵרִים, סִיחָרָא. מֹשֶׁה, שְׁמִשָּׁא. אַהֲרֹן, דְּרוּעָא יְמִינָא.
חֹר, דְּרוּעָא שְׂמָאלָא. וְאֵמְרִי לָהּ, נַחֲשׁוֹן בֶּן עֲמִינָדָב.
בְּקִדְמִיתָא מִיתַת מֵרִים, אֶסְתַּלַּקְתָּ סִיחָרָא, אֶסְתַּלַּק
בָּאֵר. לְבַתָּר אֶתְבַּר דְּרוּעָא יְמִינָא, דְּמִקְרַב תְּדִיר
סִיחָרָא, בְּאַחֲוָא, בְּחִידוֹ. וְעַל דָּא כְּתִיב, (שמות טו) וַתִּקַּח
מֵרִים הַנְּבִיאָה אַחֻת אַהֲרֹן. אַחֻת אַהֲרֹן וְדָא, דְּאִיחָו
דְּרוּעָא, דְּמִקְרַב לָהּ בְּאַחֲדוּתָא, בְּאַחֲוָה עִם גּוֹפָא.

לְבַתָּר אֶתְבְּנִישׁ שְׁמִשָּׁא וְאַתְחַשֵּׁד, בְּמָה דְּאוּקִימָנָא
דְּכְתִיב וְהֶאֱסַף אֶל עַמּוּד גַּם אֶתָּה וְגו'. זַכָּא
חֻלְקִיחֹן דְּמֹשֶׁה אַהֲרֹן וּמֵרִים, דְּאֶשְׁתַּבְּחוּ בְּעֵלְמָא.
בְּיוֹמוֹי דְּשְׁלֹמֹה, שְׁלֵטָא סִיחָרָא, בְּתַקּוּנָהָא, וְאַתְחִיו
בְּעֵלְמָא. וְאַתְקִיִּים שְׁלֹמֹה בְּחֻכְמָתָא דְּנִהֲרֹו דִּילָהּ,
וְשְׁלִיט בְּעֵלְמָא. בֵּינֹן דְּסִיחָרָא נַחֲתָא בְּחוּבּוֹי, אֶתְפָּגִים

לשון הקודש

ובאחווה עם הגוף.

אחר כך התפגס השמש ונחשך, כמו
שאמרנו שכתוב (במדבר כו) ונאספת ויהאסף
אל עמיד גם אתה וגו'. אשרי חלקם של
משה, אהרן ומרים שנמצאו בעולם. בימי
שלמה שלטה הלבנה בתקונייה ונראתה
בעולם, והתקנים שלמה בחכמת האור שלה
ושלט בעולם. בין שהלבנה ירדה בעונותיו,
נפגס יום אחר יום, עד שנמצא בקרן

שנאמר (מיכה ו) ואשלח לפניך את משה אהרן
ומרים. מרים – לבנה. משה – שמש. אהרן
– זרוע ימין. חור – זרוע שמאל. ויש אומרים
נחשון בן עמינדב. בהתחלה מתה מרים –
הסתלקה הלבנה והסתלקה הבאר. אחר כך
נשברה זרוע ימין שמקרכת תמיד את
הלבנה באחווה ובשמחה, ועל זה כתוב (שמות
טו) ותיקח מרים הנביאה אחות אהרן. אחות
אהרן בודאי, שהיא זרוע שמקרבה באחדות

יֹמָא בְּתַר יוֹמָא, עַד דְּאַשְׁתַּבַּח בְּקֶרֶן מַעֲרַבִּית, וְלֹא יִתִּיר, וְאַתִּיחִיב שְׁבֻטָא חַד לְבִרְיָה. וּפָאָה חוֹלְקָא דְמִשָּׁה נְבִיאָה מִהִימְנָא.

בְּתִיב (קהלת א) וְזֶרַח הַשֶּׁמֶשׁ וּבֹא הַשֶּׁמֶשׁ וְגו'. הָאִי קָרָא אוֹקִימְנָא. אֲבָל וְזֶרַח הַשֶּׁמֶשׁ, כִּד נִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, דְּנִהִיר שְׁמִשָּׁא וְלֹא סִיחָרָא. וְאֵל מְקוֹמוֹ שׁוּאָף וְגו', הָא בְּתִיב וּבֹא הַשֶּׁמֶשׁ, בְּמִדְבָּרָא, עִם שְׂאֵר מִתֵּי מִדְבָּרָא. בִּיּוֹן דְּעָאֵל שְׁמִשָּׁא, לְאֵן אֲתֵר אֶתְבְּנִישׁ. אֵל מְקוֹמוֹ, בְּגִין לְאַנְהָרָא לְסִיחָרָא. הָדָא הוּא דְבְּתִיב שׁוּאָף זֶרַח הוּא שָׁם. דְּאָף עַל גַּב דְּאַתְבְּנִישׁ, זֶרַח הוּא שָׁם וְדָאִי. דְּהָא לָא אֲנִהִיר סִיחָרָא, אֲלָא מִנְהוּרָא דְשְׁמִשָּׁא. וְדָא הוּא רְזָא דְבְּתִיב, (דברים לא) הִנֵּה שׁוֹבֵב עִם אֲבוֹתֶיךָ וְקָם. אָף עַל גַּב דְּאַתְבְּנִישׁ, הִנֵּה קָיִים לְאַנְהָרָא לְסִיחָרָא. (ועליה דא הוּא יְהוֹשֻׁעַ).

לשון הקודש

אֵל מְקוֹמוֹ, בְּשָׁבִיל לְהֹאִיר לְלִבְנָה. וְהוּא שְׁכֵתוֹב שׁוּאָף זֶרַח הוּא שָׁם. שְׂאָף עַל גַּב שְׁהַתְכַּנֵּס, זֶרַח הוּא שָׁם וְדָאִי. שְׁהִירִי לֹא מוֹאֲרַת הַלְבָּנָה אֲלָא מֵאוֹר הַשֶּׁמֶשׁ. וְהוּא סוּד הַתְּתוֹב (דברים לא) הִנֵּה שׁוֹבֵב עִם אֲבוֹתֶיךָ וְקָם. אָף עַל גַּב שְׁהַתְכַּנֵּס, הִנֵּה קָיִים לְהֹאִיר לְלִבְנָה

(ועליה זא הוּא יְהוֹשֻׁעַ).

מַעֲרַבִּית וְלֹא יוֹתֵר, וְנִתֵּן שְׁבֻט אֶחָד לְבָנוֹ. אֲשֶׁרִי חֲלָקוֹ שֶׁל מֹשֶׁה נְבִיא הַנְּאֻמָּן.

בְּתוֹב (קהלת א) וְזֶרַח הַשֶּׁמֶשׁ וּבֹא הַשֶּׁמֶשׁ וְגו'. פְּסוּק זֶה בְּאַרְנֹנ. אֲבָל זֶרַח הַשֶּׁמֶשׁ, כְּשִׁנְיָאוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, שְׁהֹאִיר הַשֶּׁמֶשׁ וְלֹא הַלְבָּנָה. וְאֵל מְקוֹמוֹ שׁוּאָף וְגו'. הִרִי בְּתוֹב וּבֹא הַשֶּׁמֶשׁ, בְּמִדְבָּר, עִם שְׂאֵר מִתֵּי מִדְבָּר. בִּיּוֹן שְׁנִכְנֵס הַשֶּׁמֶשׁ, לְאַיּוּה מְקוֹם הַתְּכַנֵּס?

כִּךְ הוּא מֹשֶׁה וְעָלִיהַ כְּתִיב הֵאֵי קָרָא, (קהלת א) מֶה יִתְרוֹן לְאָדָם בְּכָל עֲמָלוֹ וְגו'. מֶה יִתְרוֹן לְאָדָם בְּכָל עֲמָלוֹ, דָּא יְהוֹשֻׁעַ, דְּאִשְׁתַּדַּל לְאַחַסְנָא אֶרְעָא דִּישְׂרָאֵל, וְלֹא זָכָה לְאַשְׁלֻמָּא לְסִיחָרָא בְּדִקָּא יָאוּת, דְּהָא אִיהוּ אַעֲמַל בְּהוּ בִישְׂרָאֵל, תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ תַּחֲוִיתִיהַ דְּמֹשֶׁה. תָּא חַיִּי, וְיִי לְהֵהוּא כְּסוּפָא, וְיִי לְהֵהוּא כְּלִימָה, בְּגִין דְּפָלַח, וְלֹא נָמַל אֶתְרִיהַ מִמֶּשׁ, אֶלָּא תַּחֲוֹת שְׁמֵשָׁא, וְלֹא חָזָה לִיהַ נְהִירוֹ מִדִּילִיהַ, אֶלָּא נְהִירוֹ דְּנְהִיר לִיהַ. וְאִי חָבִי, מָאִי תוֹשְׁבַחְתָּא חָזָה לִיהַ, הוֹאִיל וְלֹא אֲשָׁלִים לְהַבָּא וְלְהַבָּא.

וּבְכָל אֶתֶר דְּאָמַר שְׁלֹמָה תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ, עַל דִּרְגָּא דִּילִיהַ קָאמַר. (קהלת ה) רְאִיתִי תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ. (קהלת

א) וְעוֹד רְאִיתִי תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ. (קהלת ט) שִׁבְתִּי וְרָאִיתִי (דף קפ"ב ע"ב) תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ. וְכֵן בְּלָחוּ. וּבְגִין דִּרְגָּא דִּילִיהַ קָאמַר. וְדָא הוּא רְזָא דְּמִלְּחָ וְדָאִי.

לשון הקודש

הַשָּׁמֶשׁ, וְלֹא הָיָה לוֹ אוֹר מְשֻׁלוֹ, אֶלָּא אוֹר שֶׁהָאִיר לוֹ. וְאִם כִּךְ מְהוּ שְׁבַחֲהוּ, הוֹאִיל וְלֹא הַשָּׁלִים לְבָאֵן וּלְכָאֵן?

וּבְכָל מְקוֹם שֶׁאָמַר שְׁלֹמָה תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ, עַל דִּרְגָּתוֹ אָמַר. (קהלת ה) רְאִיתִי תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ. (שם) וְעוֹד רְאִיתִי תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ. (שם ט) שִׁבְתִּי וְרָאִיתִי תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ. וְכֵן בְּלָחֵם. וּמִשּׁוּם דִּרְגָּתוֹ אָמַר, וְזֶהוּ סוּד הַדְּבָר בְּוֹדָאִי.

כִּךְ הוּא מֹשֶׁה, וְעָלָיו כְּתוּב פָּסוּק זֶה, מֶה יִתְרוֹן לְאָדָם בְּכָל עֲמָלוֹ וְגו'. מֶה יִתְרוֹן לְאָדָם בְּכָל עֲמָלוֹ – זֶה יְהוֹשֻׁעַ שֶׁהִשְׁתַּדַּל לְהוֹרִישׁ אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְלֹא זָכָה לְהַשְׁלִים לְלִבְנָה פְּרָאוֹי, שֶׁהָרִי הוּא עֲמַל בִּישְׂרָאֵל תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ, תַּחַת מֹשֶׁה. בָּא וְרָאִה, אוֹי לְאוֹתָהּ בּוֹשָׁה, אוֹי לְאוֹתָהּ בְּלָמָה, מִשּׁוּם שֶׁעָבַד וְלֹא לָקַח מְקוֹמוֹ מִמֶּשׁ, אֶלָּא תַּחַת

רַבִּי שְׁמֵעוֹן אָמַר, וְדַאי מָאן דְּנָטִיל סָמָא דְּמוֹתָא בְּלַחְדוּי, עָלִיָּה כְּתִיב בְּכָל עֲמָלוֹ שְׁיַעֲמֹל תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ וְדַאי. וּמָאן הוּא תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ. הָיִי אִימָא דָּא סִיחָרָא. וּמָאן דְּאֶחִיד סִיחָרָא בְּלֹא שְׁמֵשׁ, עֲמָלוֹ תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ וְדַאי. וְדָא הוּא חוּבָא קַדְמָאָה דְּעֵלְמָא. וְעַל דָּא מַה יִּתְרוֹן לְאָדָם בְּכָל עֲמָלוֹ, לְאָדָם קַדְמָאָה, וְכֵן לְבָלְהוּ דְּאַתֵּיִן בְּתִרְיָה, דְּחָבוּ בְּאַתָּר דָּא.

הוֹלֵךְ אֶל דָּרוֹם וְסוּבָב אֶל צָפוֹן, הֵינּוּ דְּכְתִיב, (דברים א) מִימִינוֹ אֵשׁ דֶּת לָמוֹ. וְיָמִינוּ, זֶה דָּרוֹם. אֵשׁ דֶּת, דָּא צָפוֹן. וְדָא כָּלִיל בְּדָא.

סוּבָב הוֹלֵךְ הָרוֹחַ, הָאִי קָרָא קְשִׁיָּא, סוּבָב הוֹלֵךְ הַשָּׁמֶשׁ מִיבְעִי לֵיהּ, מָאִי הוֹלֵךְ הָרוֹחַ. מָאן רוּחָא דָּא, דָּא הוּא תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ, דְּאַקְרִי רוּחַ הַקֹּדֶשׁ. וְדָא (הוא) רוּחַ הוֹלֵךְ וְסוּבָב לְאַלִּין תִּרְיִן סְטִרִין לְאַתְחַבְּרָא בְּגוּפָא. וְעַל דָּא כְּתִיב הָרוּחַ, הֵהוּא

לשון הקודש

הוֹלֵךְ אֶל דָּרוֹם וְסוּבָב אֶל צָפוֹן, הֵינּוּ שְׁכָנוֹת לְבָדוּ, עָלִיו כְּתוּב (שם א) בְּכָל עֲמָלוֹ שְׁיַעֲמֹל תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ וְדַאי. וּמִי הוּא תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ?

הָיִי אוֹמֵר זֶה הִלְבְּנָה. וּמִי שְׁאוּחָז הִלְבְּנָה כְּלִי הַשָּׁמֶשׁ, עֲמָלוֹ תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ וְדַאי. וְזֶהוּ הַחֲטָא

הַקְּדָמוֹן שֶׁל הָעוֹלָם. וְעַל זֶה מַה יִּתְרוֹן לְאָדָם בְּכָל עֲמָלוֹ, לְאָדָם הָרִאשׁוֹן, וְכֵן לְכָל מִי שֶׁבָּא אַחֲרָיו שֶׁחֲטָאוּ בְּמָקוֹם זֶה.

אֵשׁ דֶּת - זֶה צָפוֹן. וְזֶה כָּלִיל בְּזוּה. סוּבָב סִבָּב הוֹלֵךְ הָרוֹחַ. פְּסוּק זֶה קִשָּׁה. סוּבָב סוּבָב הַשָּׁמֶשׁ הִיא לוֹ לְכַתֵּב, מַה זֶה הוֹלֵךְ הָרוֹחַ? מִי רוּחַ זֶה? זֶהוּ תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ, שְׁנִקְרָא רוּחַ הַקֹּדֶשׁ. וְזֶה (הוא) רוּחַ שֶׁהוֹלֵךְ וְסוּבָב לְאוֹתָם שְׁנֵי צִדִּים לְהִתְחַבֵּר בְּגוּף,

דְּאַשְׁתְּמוּדֵעַ הַשֶּׁמֶשׁ סֶתֶם, דְּאַשְׁתְּמוּדֵעַ (ס"א לְאַתְחֵבְרָא בְּנוֹפָא דְאִיהוּ שְׁמֵשׁא הַהוּא דְאַשְׁתְּמוּדֵעַ) חוֹלְקָא דִּישְׂרָאֵל.

וְעַל סְבִיבוֹתָיו שָׁב הָרוּחַ, מָאן סְבִיבוֹתָיו. אֵלִין אֲבָהָן, דְּאִינוּן רְתִיבָא קְדִישָׁא, וְאִינוּן תְּלִית, וְדוּד וְד' רוּחֵי דְאַתְחֵבְרָן בְּהוּ (ס"י וְדָא רוּחָא דְאַתְחֵבְרָא בְּהוּ) (ס"א וְדוּד דָּא הוּא רוּחָא רְבִיעָאָה, דְאַתְחֵבְרָא בְּהוּ) הָא אִינוּן רְתִיבָא קְדִישָׁא שְׁלִימָתָא, וְעַל דָּא בְּתִיב, (תהלים קיח) אֲבָן מְאָסוּ הַבּוֹנִים הֵיטָה לְרֹאשׁ פְּנֵה.

בְּגִין דְּכָל מְלוֹי דְשְׁלֹמֹה מְלָכָא סְתִימִין בְּלָחוּ בְּחֻכְמָתָא, וּבְלָחוּ לְגוּ בְּגוּ דְהִיכְלָא קְדִישָׁא, וּבְנֵי נָשָׂא לָא מְסַתְפְּלִי בְּהוּ, וְחֻמָּאן מְלוֹי כְּמַלִּין דְּבַר נָשׁ אַחֲרָא. אִי הָכֵן, מַה שְּׂבַחָא הוּא לְשְׁלֹמֹה מְלָכָא בְּחֻכְמָתִיהּ, מִשְׁאַר בְּנֵי נָשָׂא. אֵלָא וְדָאִי כָּל מְלָח וּמְלָח דְשְׁלֹמֹה מְלָכָא סְתִיב בְּחֻכְמָתָא.

לשון הקודש

הַבּוֹנִים הֵיטָה לְרֹאשׁ פְּנֵה. מְשׁוּם שְׁכָל דְבָרֵי שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ נִסְתָּרִים בְּלֹם בְּחֻכְמָה, וְכָלֶם פְּנִים פְּנִימָה שֶׁל הֵיכַל הַקֹּדֶשׁ, וּבְנֵי אָדָם לֹא מְסַתְפְּלִים בָּהֶם, וְרוֹאִים דְבָרָיו כְּדְבָרֵי אָדָם אַחֵר. אִם כֵּן, מַהוּ הַשְּׁבַח לְשְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ בְּחֻכְמָתוֹ מִשְׁאַר בְּנֵי אָדָם? אֵלָא וְדָאִי כָּל דְבָר וְדְבָר שֶׁל שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ נִסְתָּר בְּחֻכְמָה.

וְעַל זֶה כְּתוּב הָרוּחַ, אוֹתוֹ שְׁנוּדֵעַ הַשֶּׁמֶשׁ סֶתֶם, שְׁנוּדֵעַ (לְאַתְחֵבְרָא בְּנוֹף שְׁהוּא הַשֶּׁמֶשׁ, אוֹתוֹ שְׁנוּדֵעַ) חֻלְקָא יִשְׂרָאֵל.

וְעַל סְבִיבוֹתָיו שָׁב הָרוּחַ. מִי זֶה סְבִיבוֹתָיו? אֵלֶּי הָאֲבוֹת, שֶׁהֵם מְרַכְּבֵה קְדוּשָׁה, וְהֵם שְׁלֹשָׁה, וְדוּד וְאַרְבַּעַה רוּחוֹת שֶׁהִתְחַבְּרוּ בָּהֶם (ס"י וְהוּא רוּחַ שֶׁהִתְחַבְּרָ בָּהֶם) (וְדוּד הוּא רוּחַ רְבִיעִי שֶׁהִתְחַבְּרָ בָּהֶם), הֵרִי הֵם מְרַכְּבֵה קְדוּשָׁה שְׁלֹמֹה. וְעַל זֶה כְּתוּב (תהלים קיח) אֲבָן מְאָסוּ

פֶּתַח וְאָמַר, (קהלת ז) טוֹבָה חֲכָמָה עִם נִחְלָה וַיּוֹתֵר לְרוֹאֵי הַשָּׁמַשׁ, אִי לֹא דָהָא אֶתְגַּלִּיָּא מִלָּה דָּא, לֹא (שְׁמַעְנָא וְלֹא) יִדְעָנָא מָאִי קֶאֱמַר. טוֹבָה חֲכָמָה, דָּא הִיא חֲכָמָה, דִּהִיא תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ, (ס"א לְבוֹרְסִיָּא) בּוֹרְסִיָּא מִתְתַּקְנָא לִיה. טוֹבָה חֲכָמָה עִם נִחְלָה, יָאֵה וְשִׁפִּירָא בַּד אִיהִי שְׂרִיָּא עֲמַהוֹן דִּישְׂרָאֵל, דְּאִינוֹן נִחְלָה וְעַדְבָּא דִּילָהּ, לְאַתְקַשְּׁרָא בֵּהּ.

אָבֵל תּוֹשְׁבַחָתָא וַתִּיר לְרוֹאֵי הַשָּׁמֶשׁ, לְאִינוֹן דְּזָכוּ לְאַתְחַבְּרָא בְּשִׁמְשָׁא, וְלְאַתְקַשְּׁרָא בֵּיהּ, דִּהָא אָחִיד בְּאִילָנָא דְחַיִּי, וּמֵאֵן דְּאָחִיד בֵּיהּ, בְּכָלֹא אָחִיד, בְּחַיִּין דִּהִיא עֲלָמָא, וּבְחַיִּי דְעֲלָמָא דָּאֲתִי, וְדָא הוּא דְכְּתִיב, (קהלת ז) וַיִּתְּרוֹן דַּעַת הַחֲכָמָה תַּחֲיָה בְּעָלֶיהָ. מָאִי וַיִּתְּרוֹן דַּעַת. דָּא אִילָנָא דְחַיִּי. יִתְּרוֹן דִּילִיָּה מַהוּ, הַחֲכָמָה וְדָאִי, דִּהָא תוֹרָה, מִחֲכָמָה עֲלָאָה נִפְקָא.

לשון הקודש

שָׁכְנוּ לְהִתְחַבֵּר בְּשִׁמְשׁ וּלְהִתְקַשֵּׁר בּוֹ, שְׁהָרִי אַחֲזוּ בְּעֵץ הַחַיִּים, וּמִי שְׁאוּחֲזוּ בּוֹ, אֲחֲזוּ בְּכָל, בְּחַיִּי הָעוֹלָם הַזֶּה וּבְחַיִּי הָעוֹלָם הַבָּא. וְזֶהוּ שְׂכָתוֹב (שם) וַיִּתְּרוֹן דַּעַת הַחֲכָמָה תַּחֲיָה בְּעָלֶיהָ. מַה זֶה וַיִּתְּרוֹן דַּעַת? זֶה עֵץ הַחַיִּים. יִתְּרוֹנוֹ מַהוּ? הַחֲכָמָה וְדָאִי, שְׁהָרִי תוֹרָה יוֹצֵאת מִחֲכָמָה עֲלִיוֹנָה.

פֶּתַח וְאָמַר, (קהלת ז) טוֹבָה חֲכָמָה עִם נִחְלָה וַיּוֹתֵר לְרוֹאֵי הַשָּׁמֶשׁ. אִם לֹא הִתְגַּלָּה דְּבַר זֶה, לֹא (שְׁמַעְנָא וְלֹא) יִדְעָנוּ מָה אָמַר. טוֹבָה חֲכָמָה – זֹהִי חֲכָמָה שֶׁהִיא תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ, (לכסא) כִּסֵּא מִתְקַנֶּת לוֹ. טוֹבָה חֲכָמָה עִם נִחְלָה, יָפָה וְנָאָה כְּשֶׁהִיא שׁוֹרָה עִם יִשְׂרָאֵל, שֶׁהִם נִחְלָתָהּ וְחִלְקָהּ לְהִתְקַשֵּׁר בֵּהּ.

אָבֵל שָׁכַח יוֹתֵר לְרוֹאֵי הַשָּׁמֶשׁ, לְאוֹתָם

תָּנוּ טוֹבָה חֲכָמָה עִם נִחְלָה, טוֹבָה חֲכָמָה, וְדָאֵי עִם
נִחְלָה, דָּא צְדִיקָא דְעֵלְמָא, דְּאִיהוּ נִחְוֹרָא
דְּשִׁמְשָׁא, דִּהָא תִּרְיִן דְּרִגִּין אֵלִין פִּתְחָא יִתְבִּי, וְדָא
הוּא שְׁפִירו דְּלִהוּן, אֲבָל וַיּוֹתֵר לְרוּאֵי הַשֶּׁמֶשׁ, לְאִינוּן
דְּמִתְאַחֲדִין בְּשִׁמְשָׁא, תּוֹקֵפָא דְכֻלָּא, שְׁבַחָא דְכֻלָּא.

וְדָא הוּא דַּעַת, אֵילָנָא דְחַיִּיא, וְהָא אוֹקְמוּהָ (משלי יט)
גַּם בְּלֹא דַּעַת נֶפֶשׁ לֹא טוֹב. מָאן נֶפֶשׁ. דָּא
נֶפֶשׁ טוֹב דְּדוֹד מְלָכָא. וְדָא חֲכָמָה דְּקֹאֲמָרֵן. וּבְגִינִי
כִּד יִתְרוֹן דַּעַת הַחֲכָמָה, דְּמִתְמָן אֲשֶׁתִּרְשָׁא אֵילָנָא
וְאִתְנַטֵּעַ לְכָל סְטִרִין, וְכֵן לְכָל אִינוּן דְּאִחִידֵן בֵּיה
בְּהָאֵי אֵילָנָא, וְעַל דָּא שְׁלֹמָה מְלָכָא לֹא אֲשֶׁתִּבַּח
אֶלָּא בְּהָהוּא דְרָגָא דִּילִיָּה, וּמִתְמָן יָדַע כֻּלָּא, וְהָהוּ
אָמַר עוֹד רָאִיתִי תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ, וְשִׁבְתִּי וְרָאִיתִי וְגו'.
וְכֵן בְּלָהוּ. וּפְאִין אִינוּן צְדִיקָיָא, דְּמִשְׁתַּדְּלִי
בְּאוֹרֵייתָא, וַיִּדְעִין אוֹרְחוֹי דְּמְלָכָא קִדִּישָׁא, וּסְתִימִין

לשון הקודש

נֶפֶשׁ טוֹבָה שֶׁל דוֹד הַמֶּלֶךְ, וְזוֹ הַחֲכָמָה
שְׁאִמְרָנָהּ. וּמִשּׁוּם זֶה יִתְרוֹן דַּעַת הַחֲכָמָה,
שֶׁמֶשׁ נִשְׂרַשׁ עֵץ וְנִטְמַע לְכָל הַצְדִּידִים, וְכֵן
לְכָל אֱלֹו שְׁאִחֻזִּים בְּעֵץ הַזֶּה. וְעַל זֶה שְׁלֹמָה
הַמֶּלֶךְ לֹא נִמְצָא אֶלָּא בְּאוֹתָהּ דְּרָגָה שְׁלֹו,
וּמִשּׁוּם יָדַע הַכֹּל, וְהָיָה אוֹמֵר: עוֹד רָאִיתִי
תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ, וְשִׁבְתִּי וְרָאִיתִי וְגו'. וְכֵן כָּלֵם.
אֲשֶׁרִי אוֹתָם צְדִיקִים שֶׁמִּשְׁתַּדְּלִים בַּתּוֹרָה

עוֹד טוֹבָה חֲכָמָה עִם נִחְלָה - טוֹבָה
חֲכָמָה וְדָאֵי עִם נִחְלָה, זֶה צְדִיק הָעוֹלָם
שֶׁהוּא אוֹר הַשֶּׁמֶשׁ, שֶׁהָרִי שְׁתֵּי דְרָגוֹת אֱלֹו
יוֹשְׁבוֹת בְּאַחֵד, וְהוּא יָפִין, אֲבָל וַיּוֹתֵר לְרָאִי
הַשֶּׁמֶשׁ, לְאוֹתָם שְׁנֵאִחֻזִּים בְּשֶׁמֶשׁ, חֻקֵּי
הַכֹּל, שְׁבַח הַכֹּל.

וְזָהוּ דַּעַת, עֵץ הַחַיִּים, וְהָרִי פְּרִשְׁוֹהוּ, (משלי
ט) בְּלֹא דַּעַת נֶפֶשׁ לֹא טוֹב. אִינוּן נֶפֶשׁ? זֶה

עֲלֵאִין דְּגִנְיִין בְּאוֹרֵייתָא, דְּכִתִּיב, (הושע יד) כִּי יִשְׁרִים
דְּרַבִּי יִי וְגו' (חסר).

יֵאָסֶף אַהֲרֹן אֶל עַמּוּי וְגו' (במדבר כ) רַבִּי חֵיִיא פִתַּח,
(קהלת ד) וְשִׁבַּח אֲנִי אֶת הַמֵּתִים שְׁכָבָר מֵתוּ וְגו'.
הֵא קָרָא אַתְמָר וְאוֹקְמוּהָ. תָּא חֲזִי, כָּל עוֹבְדוֹי
דְּקוֹדֶשָׁא בְרִידָא הוּא, בְּדִינָא וְקִשּׁוּמ, וְלִית מָאן דְּאִקְשִׁי
לְקַבְּלִיהּ, וְיִמְחִי בִידֵיהּ, וְיִימָר לִיה מַה עֲבַדְתָּ,
וְכַרְעוּתִיה עֵבֶד בְּכֻלָּא.

וְשִׁבַּח אֲנִי (דף קפ"ב ע"ב) אֶת הַמֵּתִים. וְכִי שְׁלֹמֹה מְלָכָא
מְשַׁבַּח לְמֵתֵיִיא יִתִּיר מִן חֵיִיא, וְהָא לָא אִקְרִי
חֵי אֶלָּא מָאן דְּאִיהוּ בְּאַרְח קִשּׁוּמ בְּהֵא עֲלֻמָּא, בְּמַה
דְּאֵת אֲמַר (שמואל ב כג) וּבְנִיָּהּ בֶּן יְהוֹיָדָע בֶּן אִישׁ חֵי,
וְהָא אוֹקְמוּהָ חֲבֵרִיא, וְרָשַׁע דְּלֹא אָזִיל בְּאַרְח קִשּׁוּמ
אִקְרִי מֵת, וְאִיהוּ מְשַׁבַּח לְמֵתִים מִן חֲתִיִּים.

לשון הקודש

אתה עושה, וכרצונו עושה הכל.
וְשִׁבַּח אֲנִי אֶת הַמֵּתִים. וְכִי שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ
מְשַׁבַּח אֶת הַמֵּתִים יוֹתֵר מִחַתִּיִּים? וְהֵרִי לָא
נִקְרָא חֵי אֶלָּא מִי שְׁהוּא בְּדֶרֶךְ אֱמֶת בְּעוֹלָם
חַוָּה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שמואל ב כג) וּבְנִיָּהּ בֶּן יְהוֹיָדָע
בֶּן אִישׁ חֵי, וְהֵרִי פִרְשׁוּהוּ הַחֲבֵרִים, וְרָשַׁע
שְׁלֹא הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ אֱמֶת נִקְרָא מֵת, וְהוּא
מְשַׁבַּח אֶת הַמֵּתִים מִחַתִּיִּים?

וְיִוְדָעִים דְּרַבִּי הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ וְנִסְתָּרוֹת
עֲלִיוֹנִים שְׁגֻנוּיִם בְּתוֹרָה, שְׁכָתוּב (הושע יד) כִּי
יִשְׁרִים דְּרַבִּי ה' וְגו'.
יֵאָסֶף אַהֲרֹן אֶל עַמּוּי וְגו'. רַבִּי חֵיִיא פִתַּח,
(קהלת ד) וְשִׁבַּח אֲנִי אֶת הַמֵּתִים שְׁכָבָר מֵתוּ
וְגו'. פֶּסוּק זֶה נֶאֱמַר וּפִרְשׁוּהוּ. בֵּא וְרָאָה, כָּל
מַעֲשֵׂי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּדִין וְאֱמֶת, וְאִין מִי
שִׁיקְשָׁה בְּנִדְוֹ וְיִמְחֶה בִידּוֹ וְיֵאמַר לוֹ מַה

אַלֶּא, וְדַאי כָּל מְלוֹי דְּשִׁלְמוֹה מְלִפָּא, בְּחֻכְמָתָא
 אֶתְמָרוּ, וְהָא אֶתְמַר, וְשִׁבַּח אֲנִי אֶת הַמֵּתִים,
 אִילוּ לֹא כְּתִיב יִתִּיר, הָיָה אֲמִינָא חָכִי, אֲבָל בִּינִין
 דְּכְתִיב שְׁכָבֵר מֵתוּ, אֲשַׁתְּכַח מְלָה אַחֲרָא בְּחֻכְמָתָא.
 שְׁכָבֵר מֵתוּ: זְמַנָּא אַחֲרָא אֶסְתַּלְקוּ מִן עֲלְמָא, וְאֶתְתַּקֵּן
 בְּעֶפְרָא, (דְּאִזְדְּמָנָא דִּי מְמַנָּא עֲלֵיהּ וּמִית בְּחַיִּי עֲלְמָא דְּבִגִּין דִּיתְתַּקֵּן) (ס"א דְּאִזְדְּמָנָא
 עֲלֵיהּ וְתַב בְּהָאֵי עֲלְמָא בִּגִּין דִּיתְתַּקֵּן) (ס"א דְּמְמַנָּא עֲלֵיהּ וּמִית בְּהָאֵי עֲלְמָא וְאֶתְתַּקֵּן
 בְּעֶפְרָא בִּגִּין דִּיתְתַּקֵּן בְּאַתֵּר דִּישְׁתַּלְתִּים זְמַנִּיה מֵת הָא וְדַאי דָּא הוּא שְׁבַחָא מִשְׁאָר מֵתִי
 עֲלְמָא אִי תִימָא אַתְדִּין זְמַנָּא אַחֲרָא בְּהַחֲוֹא עֲלְמָא הָא כְּתִיב לֹא תִקּוּם וְגו') בְּתֵר דְּאִשְׁתַּלְתִּים
 זְמַנִּיה מִית וְדַאי הוּא שְׁבַחָא מִשְׁאָר מֵתִי עֲלְמָא. אִי תִימָא לֹא אַתְדִּין זְמַנָּא אַחֲרָא בְּהַחֲוֹא
 עֲלְמָא, דְּכְתִיב לֹא תִקּוּם פְּעָמִים צָרָה) כָּל שְׁכֵן דְּהָא קָבִיל עֲזֻשָּׂא
 זְמַנָּא וְתִרִין, וְדָא וְדַאי, אֶתְרִיָּה אֶתְתַּקֵּן בְּשְׁבַחָא יִתִּיר
 מֵאִינוּן חַיִּי, דְּעַד לָא קָבִילוּ עֲזֻשָּׂא.

וְעַל דָּא כְּתִיב וְשִׁבַּח אֲנִי אֶת הַמֵּתִים שְׁכָבֵר מֵתוּ,
 דִּיִּיקָא, אֵלִין אִינוּן חַיִּין, וְאֶקְרוּן מֵתִים. מָאִי

לשון הקודש

זְמַנּוּ - מֵת הוּא וְדַאי, וְהוּ שְׁבַח מִשְׁאָר מֵתִי הָעוֹלָם. אִם תֹּאמַר לֹא יִדּוּן
 פֻּעַם אַחֲרֵת בְּאוֹתוֹ עוֹלָם, הָרִי כְּתוּב לֹא תִקּוּם וְגו') לֹאֲחֹר שְׁנֹשְׁלֵם זְמַנּוּ
 - מֵת, וְדַאי הוּא שְׁבַח מִשְׁאָר מֵתִי הָעוֹלָם. אִם תֹּאמַר לֹא יִדּוּן פֻּעַם
 אַחֲרֵת בְּאוֹתוֹ עוֹלָם, שְׁכָתוּב לֹא תִקּוּם פְּעָמִים צָרָה) כָּל שְׁכֵן
 שְׁזֶה קָבִיל עֲנֵשׁ פֻּעַם וּפְעָמִים, וְזֶה וְדַאי מְקוֹמוֹ
 נִתְקַן בְּשְׁבַח יוֹתֵר מֵאוֹתָם חַיִּים שְׁעָדִין לֹא
 קָבִילוּ עֲנֻשָּׁם.

וְעַל זֶה כְּתוּב וְשִׁבַּח אֲנִי אֶת הַמֵּתִים שְׁכָבֵר

אַלֶּא וְדַאי כָּל דְּבָרֵי שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ בְּחֻכְמָה
 נֶאֱמָרוּ, וְהָרִי נִתְבָּאָר. וְשִׁבַּח אֲנִי אֶת הַמֵּתִים,
 אִילוּ לֹא כְּתוּב יוֹתֵר, הָיִיתִי אוֹמֵר כֵּן. אֲבָל
 בִּינִין שְׁכָתוּב שְׁכָבֵר מֵתוּ, נִמְצָא דְּבָר אַחֲרֵ
 בְּחֻכְמָה. שְׁכָבֵר מֵתוּ - זְמַן אַחֲרֵ הִסְתַּלְקוּ
 מִהָעוֹלָם, וְהִתְתַּקְּנוּ בְּעֶפְרָא, (שְׁהוּדֵםן הַמְּמַנָּה עֲלֵיו וּמֵת
 בְּחַיִּי עוֹלָם בְּרִי שִׁיתְתַּקֵּן (שְׁהוּדֵםן עֲלֵיו וְשֵׁב בְּעוֹלָם הָיָה בְּרִי שִׁיתְתַּקֵּן)
 (הַמְּמַנָּה עֲלֵיו וּמֵת בְּעוֹלָם הָיָה וְנִתְקַן בְּעֶפְרָא בְּרִי שִׁיתְתַּקֵּן מְקוֹם שִׁשְׁלֵם

טַעֲמָא אַקְרוּן מִתִּים, בְּגִין דִּהָא טַעֲמוּ טַעֲמָא דְמוֹתָא, וְאַף עַל גַּב דְּקִיָּמִי בְּהָא עֲלָמָא, מִתִּים אֵינִין, וּמִבִּין מִתִּיָּא אֲהֲדִרוּ. וְעוֹד עַל עוֹבְדִין קַדְמָאִין קִיָּמִין לְאַתְקִנָּא, וְאַקְרוּן מִתִּים. מִן הַחַיִּים אֲשֶׁר הֵמָּה חַיִּים, דְּעַד לֹא טַעֲמוּ טַעֲמָא דְמוֹתָא, וְלֹא קִבִּילוּ עוֹנְשֵׁיהוּ, וְלֹא יָדְעִי אִי זָכָאן בְּהֵהוּא עֲלָמָא וְאִי לֹא.

תָּא חַיִּי, זָכָאִין דְּזָכָאן לְאַתְקִשְׁרָא בְּצִרוּרָא דְחַיִּי, אֵינִין זָכָאִין לְמַחְמִי בִיקְרָא דְמִלְכָּא עֲלָאָה קַדִּישָׁא, בְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (תהלים כז) לַחֲזוֹת בְּנֶעֱם יִי וּלְבַקֵּר בְּהִיכְלוֹ. וְאֵינִין מְדוּרָהוֹן, יִתִּיר וְעֲלָאָה מְכָל אֵינִין מְלָאכִין קַדִּישִׁין, וְכָל דְּרָגִין דְּלַחֲוֹן. דִּהָא תְּהוּא אַתְרָא (ס"א תְּדוּהָ) עֲלָאָה, לֹא זָכָאִין עֲלָאִין וְתַתָּאִין לְמַחְמִי לִיהִי, תָּדָא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה סד) עֵין לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים זּוֹלָתָךְ וְגו'.

לְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ

בֹּא וְרֵא, צְדִיקִים שְׂזוּכִים לְהַתְקַשֵּׁר בְּצִרוּר הַחַיִּים, הֵם זָכָאִים לְרֹאוֹת בְּכְבוֹד הַמְּלָךְ הָעֲלִיִּין הַקְּדוֹשׁ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים כז) לַחֲזוֹת בְּנֶעֱם ה' וּלְבַקֵּר בְּהִיכְלוֹ. וְאוֹתָם מְדוּרִיהֶם יוֹתֵר וְעֲלִיִּין מְכָל אוֹתָם מְלָאכִים קְדוּשִׁים וְכָל דְּרָגוֹתֵיהֶם. שְׁהֲרִי אוֹתוֹ מְקוֹם (תְּדוּהָ) עֲלִיִּין לֹא זוֹכִים עֲלִיִּוִּים וְתַתְּחוּנִים לְרֹאוֹתוֹ. זֶהוּ שְׁכֵתוֹב (ישעיה סד) עֵין לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים זּוֹלָתָךְ וְגו'.

מִתּוֹ, וְזָכָא. אֵלֶּה אוֹתָם חַיִּים, וְנִקְרָאִים מִתִּים. מָה הַטַּעַם נִקְרָאִים מִתִּים? מִשּׁוּם שְׁהֲרִי טַעֲמוּ טַעַם הַמּוֹת. וְאַף עַל גַּב שְׁעוּמָדִים בְּעוֹלָם הַזֶּה, הֵם מִתִּים, וּמִבִּין הַמִּתִּים חֲזוּ, וְעוֹד עַל מַעֲשִׂים רִאשׁוֹנִים עוֹמְדִים לְתַקּוֹן, וְנִקְרָאִים מִתִּים. מִן הַחַיִּים אֲשֶׁר הֵמָּה חַיִּים – שְׁעוֹד לֹא טַעֲמוּ טַעַם מוֹת וְלֹא קִבִּלוּ עֲנָשׁ, וְלֹא יוֹדְעִים אִם זָכָאִים בְּאוֹתוֹ הָעוֹלָם וְאִם לֹא.

וְאֵינִי דְלֹא זָכָאן לְסִלְקָא כָּל כֶּךָ כְּאֵינִי, (ס"א דּוּכְתָא, אֵית וכו') דּוּכְתִּיא אֵית לֹן לְתַתָּא כְּפֻם אוֹרְחֵיהּ, וְאֵלִין לֹא זָכָאן לְהֵהוּא אַתָּר, וְלִמְחֻמֵּי כְּמָה דְחֻמָּאן אֵינִי דְלֵעִילָא, וְאֵלִין קִימֵי בְּקִיּוּמָא דְעֵדֹן תַּתָּא וְלֹא יִתִּיר. וְאֵי תִימָא מָאן עֵדֹן תַּתָּא. אֵלָא דָא עֵדֹן דְאֶקְרִי חֻכְמָה תַּתָּא, וְדָא קִימָא עַל גֵּן דְבִאֲרַעָא, וְאִשְׁגָּחוּתָא דְהֵאֵי עֵדֹן עָלֶיהָ (וְלֹא יִתִּיר), וְאֵלִין קִימֵי בְּהֵאֵי גֵן, וְאִתְּהֵנוּ מֵעֵדֹן דָּא.

מֵאֵי בֵּין עֵדֹן תַּתָּא לְעֵלָא. בִּיתְרוֹן הָאֹר מִן הַחֲשָׁד, עֵדֹן תַּתָּא, אֶקְרִי עֵדֹנָא נּוֹקְבָא. עֵדֹן עֵלָא, אֶקְרִי עֵדֹן דְּכַר, עָלֶיהָ כְּתִיב עֵין לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים זּוֹלָתָהּ. הֵאֵי עֵדֹן תַּתָּא, אֶקְרִי גֵן לְעֵדֹן דְלֵעִילָא, וְהֵאֵי גֵן אֶקְרִי עֵדֹן, לְגֵן דְלִתַּתָּא. וְאֵלִין דְּמִשְׁתַּכְּחִי בְּגֵן תַּתָּא, אִתְּהֵנוּ מֵהֵאֵי עֵדֹן דְעֵלִיָּהּ, בְּכָל שַׁבַּת וְשַׁבַּת, וּבְכָל יָרְחָא וְיָרְחָא,

לשון הקודש

עומדים שלא זוכים לעלות כל כך פאותם אלה, (מקום יש וכו') מקומות יש להם למטה כפי דרכיהם, ואלה לא זוכים לאותו מקום ולראות כפי שרואים אלו שלמעלה, ואלה עומדים בקיום של עֵדֹן התחתון ולא יותר. ואם תאמר, מה זה עֵדֹן תחתון? אלא זה עֵדֹן שנקרא חכמה תחתונה, וזה עומד על גֵן שבארץ, והשגחת עֵדֹן זה עליו (ולא יותר), ואלה

עומדים בגן זה ונהנים מעֵדֹן זה. מה בין עֵדֹן תחתון לעליון? (קהלת ב) ביתרון האור מן החשך. עֵדֹן תחתון נקרא עֵדֹן נקבה, עֵדֹן עליון נקרא עֵדֹן זכר, עליו כתוב עין לא ראתה אלהים זולתה. עֵדֹן תחתון זה נקרא גֵן לעֵדֹן שלמעלה, וגֵן זה נקרא עֵדֹן לְגֵן שלמטה. ואלה שנמצאים בגֵן התחתון נהנים מהעֵדֹן הזה שעליהם בכל שבת ושבת ובכל

הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (ישעיה סו) וְהָיָה מִדֵּי חֹדֶשׁ בְּחֹדְשׁוֹ
וּמִדֵּי שַׁבַּת בְּשַׁבָּתוֹ.

וְעַל אֵלֶּיךָ אָמַר שְׁלֹמֹה, מִן הַחַיִּים אֲשֶׁר הֵמָּה חַיִּים
עֲדָנָה, דְּהָא אֵלֶּיךָ בְּדִרְגָּא עֲלָאָה יִתִּיר מִנִּיחוּ.
מָאן אֵינֹן. אֵינֹן שְׂכָבָר מֵתוֹ, וְקִבְּלוּ עוֹנֶשָׁא תִּירִי
וּמִנִּי, וְאֵלֶּיךָ אֶקְרוֹן כְּסָף מְזוּקָק, דְּעָאֵל לְנוּרָא וּמִנִּין
וּתִירִין, וְנִפְיָק מִנִּיהּ זִוְהָמָא, וְאַתְּבָרָר וְאַתְּנָקִי. (קהלת ד)
וְטוֹב מִשְׁנִינָהּ אֶת אֲשֶׁר עֲדָן לֹא הָיָה. הָהוּא רוּחָא
דְּקָאִים לְעִילָא, וְאַתְּעָבֵב לְנַחְתָּא לְתַתָּא, דְּהָאִי קָאִים
בְּקִיּוּמִיהּ, וְלִית לִיהּ לְקִבְּלָא עוֹנֶשָׁא, וְאִית לִיהּ מְזוּנָא
מִתְּחִלָּה מְזוּנָא (דף קפ"ג ע"א) עֲלָאָה דְּלְעִילָא לְעִילָא.

טַב מִכְּלָחוּ, מָאן דְּלֹא אֶתְפָּרֵשׁ, וְלֹא אֶתְגַּלִּיָּא, וְכָל
מְלֹאֵי בְּסִתִּימָא אֵינֹן. דָּא הוּא זַפָּאָה חֲסִידָא,
דְּנִטָּר בְּקוּדֵי אֲוִרִיתָא, וְקִיָּים לֹון, וְאַשְׁתַּדֵּל
בְּאֲוִרִיתָא יִמְכָּא וְלִילִי. דָּא אֶתְאַחִיד וְאַתְהִי בְּדִרְגָּא

לשון הקודש

עֲדָן לֹא הָיָה – אוֹתָהּ רוּחַ שְׁעוּמַדָּת לְמַעְלָה
וְהַתְּעַבְבָּה לְרֹדֶת לְמַטָּה, שְׁהִירֵי עוֹמֵד בְּעַמְדוֹ
וְאֵין לוֹ לְקַבֵּל עֲנֵשׁ, וְיֵשׁ לוֹ מְזוּן מֵאוֹתוֹ מְזוּן
עֲלִיּוֹן שְׁלֹמְעֵלָה לְמַעְלָה.

טוֹב מִכָּל מִן שְׁלֹא הִתְפָּרֵשׁ וְלֹא הִתְנַגֵּל
וְכָל דְּבָרֵינוּ בְּנִסְתָּר הֵם, זֶהוּ זַפָּאֵי חֲסִיד
שְׁשֹׁמֵר מַצּוֹת הַתּוֹרָה וְקִיָּמָן, וְהַשְׁתַּדֵּל
בַּתּוֹרָה יוֹמָם וְלַיְלָה. זֶה נֶאֱחָז וְנִהְיָה בְּדִרְגָּה

חֹדֶשׁ וְחֹדֶשׁ. זֶהוּ שְׁכָנוֹב (ישעיה סו) וְהָיָה מִדֵּי
חֹדֶשׁ בְּחֹדְשׁוֹ וּמִדֵּי שַׁבַּת בְּשַׁבָּתוֹ.

וְעַל אֵלֶּה אָמַר שְׁלֹמֹה, מִן הַחַיִּים אֲשֶׁר הֵמָּה
חַיִּים עֲדָנָה. שְׁהִירֵי אֵלֶּה בְּדִרְגָּה עֲלִיוֹנָה יוֹתֵר
מֵהֶם. מִי אֵלֹהִי אֵלֹהֵי שְׂכָבָר מֵתוֹ וְקִבְּלוּ עֲנֵשׁ
פְּעָמִים, וְאֵלֶּה נִקְרָאִים כְּסָף מְזוּקָק, שְׂנִינָם
לֹאשׁ פְּעָמִים וּשְׁנִינָם, וְיוֹצֵא מִמֶּנּוּ זִוְהָמָא,
וְהַתְּבָרָר וְהַתְּנַקֵּה. וְטוֹב מִשְׁנִינָהּ אֶת אֲשֶׁר

עֲלָאָה עַל כָּל שָׂאֵר בְּנֵי נִשָּׂא, וּבִלְהוֹ אֶתְאֲחֶדָן (ס"א
אֶתְוֹקְדָן) מִחוּפָּה דְהָאִי.

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְאָמַר קֳדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִשָּׁה
יֶאֱסֹף אַחֶרֶן אֶל עַמּוּי, אֶתְחַלֵּשׁ חֵילָא דִילִיָּה,
וְיִדַע דְהָא אֶתְבֵּר דְרוּעָא יְמִינָא דִילִיָּה, וְאִזְדַּעְזַעָא כָּל
גּוּפִיָּה, בִּיּוֹן דְאָמַר קַח אֶת אַחֶרֶן וְאֶת אֶלְעָזָר בְּנֹו,
אָמַר לִיָּה קֳדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מִשָּׁה, הָא דְרוּעָא אַחֲרָא
אוֹזִיפְנָא לָךְ (וּמִינִית לָךְ), וְהַפְּשִׁט אֶת אַחֶרֶן וְגו', וְאַחֶרֶן
יֶאֱסֹף, הָא אֶלְעָזָר יְהֵא לְגַבְךָ, וּמִנָּא (ג"א יְמִינָא) דָּא תַּחֲתֵּי
אֲבוּי. וְעַם כָּל דָּא לֹא אֲשָׁלִים אֶתְר בְּהֵוֹא וּמִנָּא
בְּאֲבוּי, דְהָא עֲנִי יֶקֶר אֶסְתַּלְקוּ, וְלֹא אֶתְדַּרוּ אֶלָּא
בְּזִכּוּתָא דְמִשָּׁה, וְלֹא בְּזִכּוּתָא דְאֶלְעָזָר.

וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה כַּאֲשֶׁר צִוָּה וְגו'. (במדבר כ) אֲמַאי לְעִינֵי כָּל
הָעֵדָה. אֶלָּא, בְּגִין דְאַחֶרֶן הָוֵה רַחֲמָא דְעַמָּא,
יִתִּיר מִכָּלָא, וְלֹא יִימְרוּן דְהָא אֶתְנַגִּיד עַל יְדָא

לשון הקודש

אַחֶרֶן וְגו', וְאַחֶרֶן יֶאֱסֹף, הָרִי אֶלְעָזָר יְהֵוֹה
אֶצְלָךְ בְּזִמְן (מִיּוֹ) זֶה תַּחַת אֲבוּי. וְעַם כָּל זֶה
לֹא הַשְׁלִים מְקוֹם בְּאוּתוֹ זְמַן כַּאֲבוּי, שְׁהָרִי
עֲנִי הַכְּבוֹד הַסְתַּלְקוּ, וְלֹא תִזְרוּ אֶלָּא בְּזִכּוּת
מִשָּׁה, וְלֹא בְּזִכּוּת אֶלְעָזָר.

וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה כַּאֲשֶׁר צִוָּה וְגו'. לָמָּה לְעִינֵי כָּל
הָעֵדָה? אֶלָּא מִשּׁוּם שְׂאֵהֶרֶן הִיָּה אֲהוּב הָעַם
יֹתֵר מִכָּל, וְלֹא יֶאֱמְרוּ שְׂזֵה נִמְשָׁךְ עַל יְדֵי

עֲלִיוֹנָה עַל כָּל שָׂאֵר בְּנֵי אָדָם, וְכֻלָּם נֶאֱחָזִים
(נִבְרִים) מִחֻפָּתוֹ.

בֹּא וּרְאֵה, בְּשַׁעָה שְׂאֵמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְמִשָּׁה יֶאֱסֹף אַחֶרֶן אֶל עַמּוּי, נַחֲלֵשׁ כַּחוּ,
וְיִדַע שְׂנַשְׁבְּרָה זְרוּעוֹ הִמְנִית, וְהַזְדַּעַנֵּע כָּל
גּוּפוֹ. בִּיּוֹן שְׂאֵמַר קַח אֶת אַחֶרֶן וְאֶת אֶלְעָזָר
בְּנֹו, אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: מִשָּׁה, הָרִי
זְרוּע אַחֲרֵת הַלְוִיתִי לָךְ (וּמִנִּיתִי לָךְ), וְהַפְּשִׁט אֶת

דְּמוּשָׁה. וּמוּשָׁה מָשִׁיךְ לְאַהֲרֹן בְּמִלּוֹן, עַד דְּסָלִיקוּ
לְטוֹרָא, וְכָל יִשְׂרָאֵל הָיוּ חֲמָאן, בְּשַׁעֲתָא דְאַפְשִׁיט
מוּשָׁה לְבוּשֵׁי דְאַהֲרֹן, וְאַלְבִּישׁ לוֹן לְאַלְעָזָר.

מָאִי טַעְמָא מוּשָׁה (נ"א וְלֹא־הָרִין). אֵלֹא מוּשָׁה אֲלַבְשִׁינוּן
לְאַהֲרֹן כִּד סָלִיק לְכַהֲנָא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב
וַיִּלְבֹּשׁ מוּשָׁה אֶת אֶהֱרֹן אֶת בְּגָדָיו, וְכְּתִיב (ויקרא ח)
וַיִּלְבֹּשׁ אוֹתוֹ אֶת הַמַּעִיל. הַשְׁתָּא. מוּשָׁה אֲעֵדִי מַנִּיה, מַה
דְּיָהֵב לִיה. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲעֵדִי מַנִּיה, מַה
דְּיָהֵב לִיה. וְתַרְוִייהוּ אֲפָשִׁיטוּ לִיה לְאַהֲרֹן מִכָּלֹא,
וּמוּשָׁה אֲעֵדִי לְבַר, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְגוּ. וְעַד
דְּאַעֲדִי מוּשָׁה, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא אֲעֵדִי, וְכַּאֲ
חֻלְקָא דְמוּשָׁה.

וְכַּאֲ חֻלְקֵיהוֹן דְּצַדִּיקָיָא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעִי
בִּיקְרִיחוֹן. אֲתִקִּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַהֲרֹן,
עֲרֶסָא וּמְנִרְתָּא דְדַהֲבָא דְנֶהְרָא. וּמְדִידִיה נָטִיל,

לשון הקודש

הוריד ממנו מה שנתן לו, ושניהם הפשיטו
את אהרן מהכל, ומושה הוריד מבחוגן,
והקדוש ברוך הוא מבפנים. ועד שמושה
הוריד, הקדוש ברוך הוא לא הוריד. אשרי
חלקו של משה.

אשרי חלקם של הצדיקים שהקדוש ברוך
הוא רוצה בכבודם. התקין הקדוש ברוך
הוא לאהרן מטה ומנורת זהב שמאירה.

מושה. ומושה משיך לאהרן בדברים עד שעלו
להר, וכל ישראל היו רואים בשעה שהפשיט
מושה לבושי אהרן והלבישם לאלעזר.

מה הטעם משה (ולא־הָרִין)? אלא משה הלבישם
את אהרן בשעלה לכהנה, והו שכתוב
וילבש משה את אהרן את בגדיו, וכתוב
(ויקרא ח) וילבש אתו את המעיל. כעת משה
הוריד ממנו מה שנתן לו, והקדוש ברוך הוא

מִהֵּיוֹא מִנֶּרְתָּא דְּהוּה דְּלִיק בְּכָל יוֹמָא תִּירִי זְמִנִּי
וְאַסְתִּים פּוּם מְעֶרְתָּא וְנִחְתּוּ.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, פּוּם מְעֶרְתָּא הוּה פְּתִיחָא, דְּכָל
יִשְׂרָאֵל הוּוּ חֲמָאן לְאַחֲרֹן שָׂכִיב, וּבּוֹצִינָא
דְּמִנֶּרְתָּא דְּלִיק קַמִּיה, וְעֶרְסִיה נָפִיק וְעִיל, וְעִנְנָא חַד
קָאִים עָלֶיהָ. וּבְדִין יָדְעוּ יִשְׂרָאֵל דְּהָא אַחֲרֹן מִית.
וְחִמּוּ דְּהָא אֶסְתַּלְקוּ עֲנָנִי כְּבוֹד, הָדָא הוּא דְּכִתִּיב
וַיֵּרְאוּ כָּל הָעֵדָה כִּי גָזַע אַחֲרֹן וְגו', וְהָא אוּקְמוּהָ. וְעַל
דָּא בָּכוּ לְאַחֲרֹן כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל, גּוֹבְרִין וְנָשִׁין וְטָף,
דְּהָא רְחִימָא מִכְּלָהּ הוּהָ.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, הֵנִי תִלְתָּא אַחִין עֲלָאִין קְדִישִׁין,
אַמְאִי לָא אֶתְקַבְּרוּ בְּאַתָּר חַד, וְשִׁיפִין
אֶתְבְּדְּרוּ, חַד הֶבֶא, וְחַד הֶבֶא, וְחַד בְּאַתָּר אַחֲרָא.
אַלָּא אֵית דְּאַמְרִי, בְּאַתָּר דְּבַעָאן יִשְׂרָאֵל לְאַסְתַּכְּנָא
בֵּיהּ, מִית כָּל חַד וְחַד, בְּגִין לְאַנְגָּא עַלֵּיהּ.

לשון הקודש

והרי פרשוה. ועל זה בכו לאַחֲרֹן כָּל בֵּית
יִשְׂרָאֵל, גְּבָרִים וְנָשִׁים וְטָף, שְׁהָרִי אַחוּב
מִכָּלָם הִיָּה.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, שְׁלֹשֶׁת אַחִים עֲלִיוֹנִים
קְדוּשִׁים אֵלּוּ לָמָּה לָא נִקְבְּרוּ בְּמָקוֹם אֶחָד,
וְהַאיבָרִים הִתְפָּזְרוּ, אֶחָד כָּאן וְאֶחָד כָּאן
וְאֶחָד בְּמָקוֹם אַחֵר? אֵלּא יֵשׁ אוּמְרִים,
בְּמָקוֹם שְׁצָרִיכִים יִשְׂרָאֵל לְהִסְתַּכֵּן בּוֹ, מֵת

וּמִשְׁלֹ לְקַח, מֵאוֹתָהּ מְנוּחָה שְׁהַדְלִיק בְּכָל
יוֹם פְּעָמִים, וְנִסְתָּם פִּי הַמַּעֲרָה וַיִּרְדּוּ.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, פִּי הַמַּעֲרָה הָיָה פְּתוּחַ,
שְׁכָל יִשְׂרָאֵל רָאוּ אֶת אַחֲרֹן שׁוֹכֵב וְנָר
הַמְנוּחָה דּוֹלֵק לְפָנָיו, וּמִשְׁתּוֹ יוֹצֵאת וְנִכְנָסֶת,
וְעָנָן אֶחָד עוֹמֵד עָלָיו. וְאִזּוּ יָדְעוּ יִשְׂרָאֵל שְׁהָרִי
מֵת אַחֲרָיו, וְרָאוּ שְׁהָרִי הִסְתַּלְקוּ עֲנָנֵי הַכְּבוֹד.
וְהוּוּ שְׁכִתּוּב וַיֵּרְאוּ כָּל הָעֵדָה כִּי גָזַע אַחֲרֹן וְגו',

וְאַשְׁתִּיבֹון, אָבֵל כָּל חַד וְחַד מִית בְּדָקָא חַזִּי עָלֵיהּוּ.
מְרִים בְּקָדֶשׁ, בֵּין צָפוֹן לְדָרוֹם. אַחֲרָן לְסֹטֵר יְמִינָא.
מֹשֶׁה בְּדָקָא חַזִּי לִיהּ. אַחִיד הֵהוּא טוֹרָא לְטוֹרָא
דְּאַחֲרָן, וְכִנְיֵשׁ לְקִבּוּרָתָא דְּמְרִים לְגַבִּי הֵהוּא טוֹרָא,
אַחִיד לְתִרֵי סְטִירִי. וְעַל דָּא אֶתְקַרִי הָר הָעֵבְרִים,
דְּתִרֵי סְטִירִי טוֹרָא דְּמַעֲבָרִי, וְאַחִיד לְסֹטֵרָא דָּא
וְלְסֹטֵרָא דָּא.

וּפָאָה חוֹלְקִיהוֹן דְּצַדִּיקֵיָא בְּעֶלְמָא דִּין וּבְעֶלְמָא
דְּאַתִּי. וְאַף עַל גַּב דְּאַיִנוֹן בְּאַתָּר אַחֲרָא,
בְּעֶלְמָא אַחֲרָא עֲלָאָה, וְכוּתֵהוֹן קִיָּמָא בְּעֶלְמָא דָּא,
לְדִרֵי דָרִין. וּבִשְׁעָתָא דִּישְׂרָאֵל תִּיַּבִּין בְּתִיּוֹבְתָא קָמִי
קָדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא, וְגִזִּירָה אֶתְגַּזֵּר עָלֵיהּוּ, בְּדִין קֶאֱרִי
קָדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא לְצַדִּיקֵיָא דְּקִיָּמִי קָמִיהּ לְעִילָא,
וְאוֹדַע לֹון, וְאַיִנוֹן מִבְּטָלִי הֵהוּא גִזִּירָה, וְחַיִּים קָדְשָׁא
בְּרִידָּהּ הוּא עָלֵיהּוּ דִּישְׂרָאֵל. וּפָאִין אִינוֹן צַדִּיקֵיָא,
דְּעָלֵיהּוּ כְּתִיב (ישעיה נח) וְנַחֲדָּ יִי תָמִיד וְגו'.

לשון הקודש

לְצַד זֶה וּלְצַד זֶה.
אֲשֶׁרִי חֲלַק הַצַּדִּיקִים בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם
הַבָּא. וְאַף עַל גַּב שֶׁהֵם בְּמָקוֹם אַחֵר, בְּעוֹלָם
אַחֵר עֲלִיוֹן, וְכוּתָם עוֹמְדָת בְּעוֹלָם הַזֶּה לְדוּרֵי
דוֹרוֹת. וּבִשְׁעָה שִׁישְׂרָאֵל חוֹזְרִים בְּתִשׁוּבָה
לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְגִזִּירָה נִגְזֶרֶת עֲלֵיהֶם,
אִז קוֹרָא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לַצַּדִּיקִים

כָּל אֶחָד וְאֶחָד, בְּשִׁבְלִי לְהִגֵּן עֲלֵיהֶם, וְנִצְלוּ.
אָבֵל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵת פָּרְאוּי עֲלֵיהֶם. מְרִים
בְּקָדֶשׁ, בֵּין צָפוֹן לְדָרוֹם. אַחֲרָן לְצַד יְמִין.
מֹשֶׁה פָּרְאוּי לוֹ. אִחֻזְו אוֹתוֹ הָר לְהָר אַחֲרָן,
וְכִנְס לְקִבּוּרָת מְרִים לְגַבִּי אוֹתוֹ הָהָר, אִחֻזְו
לְשִׁנֵּי צַדִּדִּים. וְעַל זֶה נִקְרָא (דברים לב) הָר
הָעֵבְרִים, שֶׁשְׁנֵי צַדֵּי הָהָר שְׁעוֹבְרִים, וְאִחֻזְו

וַיִּדְבֹּר הָעַם בְּאַלְהֵים וּבַמֶּשֶׁה וְגו'. (במדבר כא) פְּרִשְׁתָּא
דא, בְּאַתֵּר אַחְרָא אֶסְתְּלִיק, עִם אֵינוֹן מִי
מְרִיבָה דַּמֶּשֶׁה וְאַחֲרֵן.

רַבִּי יִצְחָק פָּתַח, (אסתר ה) וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי
וַתִּלְבַּשׁ אֶסְתֵּר מַלְכוּת וְגו'. מְגִלַּת אֶסְתֵּר בְּרוּחַ
הַקֹּדֶשׁ נֶאֱמָרָה, וּבְגִין כֹּךְ כְּתוּבָה בֵּין הַכְּתוּבִים. וַיְהִי
בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי, דְּאַתְחַלֵּשׁ חֵילָא דְגּוּפָא, וְהָא קִיּוּמָא
בְּרוּחָא בְּלֹא גּוּפָא, בְּדִין וַתִּלְבַּשׁ אֶסְתֵּר מַלְכוּת. מָאִי
מַלְכוּת. אִי תִימָא בְּלָבוּשֵׁי יָקָר וְאַרְגָּמוֹנָא, הָא לֹא
הָכִי אֶקְרִי. אֲלֹא וַתִּלְבַּשׁ אֶסְתֵּר מַלְכוּת, דְּאַתְלַבֵּשֶׁת
בְּמַלְכוּת עֲלָאָה קַדִּישָׁא, וְדָאִי לְבִשָּׁה רוּחַ הַקֹּדֶשׁ.
מָאִי טַעְמָא זָכְתָּה לְהָאִי אַתֵּר. בְּגִין דְּנִטְרָא פּוּמָה
דְּלֹא לְחַוּוּאָה מְדִי. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (אסתר ב) אֵין
אֶסְתֵּר מִגִּדַּת מוֹלֶדֶתָהּ. וְאוֹלִיפְנָא כָּל מָאן דְּנִטִּיר

לשון הקודש

הַכְּתוּבִים. וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי, שְׁנַחֲלֵשׁ כַּח
הַגּוֹף, וְהָרִי קִיָּם בְּרוּחַ בְּלֹא גּוֹף, אִזּוּ –
וַתִּלְבַּשׁ אֶסְתֵּר מַלְכוּת. אֵיזוּ מַלְכוּת? אִם
תֹּאמַר בְּלָבוּשׁ כְּבוֹד וְאַרְגָּמָן, הָרִי לֹא כֹךְ
נִקְרָא. אֲלֹא וַתִּלְבַּשׁ אֶסְתֵּר מַלְכוּת,
שֶׁהַתִּלְבָּשָׁה בְּמַלְכוּת עֲלִיוֹנָה קְדוּשָׁה, וְדָאִי
לְבִשָּׁה רוּחַ הַקֹּדֶשׁ.

מָה הַטַּעַם זָכְתָּה לְמָקוֹם זֶה? מִשּׁוּם שֶׁשְּׁמָרָה
פִּיהָ שְׁלֹא לְהִרְאוֹת דְּבָר. וְהוּא שְׁכָתוּב (אסתר ב)
אֵין אֶסְתֵּר מִגִּדַּת מוֹלֶדֶתָהּ. וְלִמְדָנוּ, כָּל מִי

שְׁעוּמָדִים לְפָנָיו לְמַעַלָּה וּמוֹדִיעַ לָהֶם, וְהֵם
מִבְטָלִים אוֹתָהּ גְּזֵרָה, וְחֵם הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא
עַל יִשְׂרָאֵל. אֲשֶׁרִי הַצְדִּיקִים, שֶׁעָלִיהֶם כְּתוּב
(ישעיה נח) וְנִחַךְ ה' תִּמְדֵּי וְגו'.

וַיִּדְבֹּר הָעַם בְּאַלְהֵים וּבַמֶּשֶׁה וְגו'. פְּרִשָּׁה זוֹ
בְּמָקוֹם אַחֵר עֲלֵתָה עִם אוֹתָם מִי מְרִיבָה שֶׁל
מֶשֶׁה וְאַחֲרֵן.

רַבִּי יִצְחָק פָּתַח, (אסתר ה) וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי
וַתִּלְבַּשׁ אֶסְתֵּר מַלְכוּת וְגו'. מְגִלַּת אֶסְתֵּר
בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ נֶאֱמָרָה, וּמִשּׁוּם זֶה כְּתוּבָה בֵּין

פּוֹמִיָּה וְלִישָׁנִיה, זָכִי לְאַתְלַבֶּשָׂא בְרוּחַ דְּקוּדְשָׁא. וְכָל
מָאן דְּסָטִי פּוֹמִיָּה לְמַלְּה בִישָׂא, הָא וּדְאִי הָהוּא מְלָה
בִישָׂא עָלֶיהָ. (ס"א וְאִי לֹא), וְאִי תִימָא הָא נִגְעִים, אוּ
צֶרַעַת, דְּמוֹקֶדֶן בְּחִיָּא עָלֶיהָ, וְהָא אוֹקְמוּהָ.

וַיִּדְבֹּר הָעָם בְּאֱלֹהִים וּבִמְשָׁה. דְּאָמְרוּ מְלָה בִישָׂא
בְּקוּדְשָׁא בְּרִיד הוּא, וּכְתַרְגוּמוֹ. וְעַם מִשָּׁה
נָצוּ. לְמָה הָעֲלִיתֵנוּ, שׂוּוּ כָּל אַפִּיָּא שְׂוִיוֵן בְּגִין כֶּךָ
אִזְדַּמֵּן לְגַבִּיָּהוּ חֲוִיין, דְּמוֹקֶדֶן לֹון בְּאֶשָׁא, וְעֵייל
אַשָּׁא לְמַעֲיָהוּ וְנִפְלִין מִתִּין, בְּמָה דְאַתָּ אָמַר וַיִּשְׁלַח
יְיָ בָּעָם אֶת הַנְּחָשִׁים הַשָּׂרְפִים.

רַבִּי חֲזִיא אָמַר, חֲוִיוֵן הוּא אֲתִין, מְלַחֶשֶׁן בְּפּוֹמִיָּהוּ,
וְנִשְׁכִּין וּמִתִּין. מָאִי מְלַחֶשֶׁן. בְּמָה דְאַתָּ אָמַר
אִם יִשׁוּד הִנָּחֵשׁ בְּלֹא לָחֵשׁ. אֶשָּׁא הוּא מְלַחֶטֶן
(קֹהֶלֶת י) בְּפּוֹמִיָּהוּ, וְנִשְׁכִּין, וְשִׁדְיִין אֶשָּׁא בְּהוּ, וְאַתּוֹקְדָאן
מַעֲיָהוּ וּמִתִּין וְהָא מְלִין אֵלִין אִסְתַּלְקוּ לְאַתָּר אַחְרָא.

לשון הקודש

שְׂשׁוּרְפִים אוֹתָם כָּאֵשׁ וּמִכְנִיסִים אֵשׁ
לְמַעֲיָהֶם וְנִפְלִים מִתִּים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וַיִּשְׁלַח
ה' בָּעָם אֶת הַנְּחָשִׁים הַשָּׂרְפִים.

רַבִּי חֲזִיא אָמַר, נְחָשִׁים הֵיוּ בָאִים, מְלַחֶשִׁים
בְּפִיָּהֶם, וְנִשְׁכִּים וּמִתִּים. מַה מְלַחֶשִׁים? כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (קֹהֶלֶת י) אִם יִשָּׁךְ הִנָּחֵשׁ בְּלֹא לָחֵשׁ.
אֵשׁ הֵיוּ מְלַחֶמִים בְּפִיָּהֶם, וְנִשְׁכִּים וְזֹרְקִים
בָּהֶם אֵשׁ, וּמַעֲיָהֶם יוֹקְדִים וּמִתִּים. וְהִרִי

שְׂשׁוּרְפִים פֿיו וְלִשְׁוֹנוֹ, זֹכֶה לְהַתְלַבֵּשׁ בְּרוּחַ
הַקֹּדֶשׁ. וְכָל מִי שֶׁפּוֹטֵה פֿיו לְדַבֵּר רָע, הִרִי
וּדְאִי אֹתוֹ דְּבַר רָע עָלָיו. (וְאִם לֹא) הִרִי נִגְעִים אוּ
צֶרַעַת שְׂשׁוּרְפִים כְּנָחֵשׁ עָלָיו, וְהִרִי פֿרֻשׁוֹהוּ.
וַיִּדְבֹּר הָעָם בְּאֱלֹהִים וּבִמְשָׁה, שֶׁאָמְרוּ דְּבַר
רָע בְּקֹדֶשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּכְתַרְגוּמוֹ - וְעַם
מִשָּׁה נָצוּ. לְמָה הָעֲלִיתֵנוּ, שְׂמוּ כָּל הַפְּנִים
שְׂוֹת, בְּגִלְל זֶה הַזֶּדֶמְנוּ לָהֶם נְחָשִׁים,

וּמִשָּׁם בְּאַרְהֵ הוּא הַבְּיָאֵר. (במדבר כא) מָאִי שְׁנָא דְהֶכָּא
בְּאַרְהֵ, וּלְבִתֵּר בְּיָאֵר. אֵלָא בְּאַרְהֵ, לְבִתֵּר
דְּמִתְבְּנִשִּׁי מִיָּא לְגוּ יִמָּא, וְנִחְתִּי לְתִתָּא. בְּיָאֵר, בְּשַׁעֲתָא
דִּיצְחָק מִלֵּיָּא לִיָּה. הִיא הַבְּיָאֵר, הוּא כְּתִיב וְרָזָא דָּא,
כְּמָה דְּכְתִיב, (במדבר יח) וְעֶבֶד הַלְוִי הוּא.

רַבִּי אָבָא אָמַר, בְּכָל אֲתֵר הוּא, וְקָרִינֵן הִיא, דְּכֵר
וְנוֹקְבָא כְּתָדָא. וּכְלָלָא עֲלָאָה, ה' נוֹקְבָא, ו'
דְּכֵר, א' כְּלָלָא דְכָלָא. דְּהָא א' בְּשָׁלִימוֹ שְׂרִיא. וְכַאֲיֵן
אֵינֻן יִשְׂרָאֵל, אֵף עַל גַּב דְּאֵינֻן לְתִתָּא, אֵינֻן אֲחִידֵן
בְּכָלָלָא עֲלָאָה דְכָלָא, וּבְגִין כֶּךָ כְּתִיב (תהלים ק) הוּא
עֲשָׂנוּ וְלֹא אֲנַחְנוּ, בְּאַלְף כְּתִיב. כְּלָלָא דו"ה וְא'
דְּכָלִיל כָּלָא.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, רוּחַ דְּמִיָּא, דָּא הוּא רוּחַ הַקֹּדֶשׁ,
דְּנָשֵׁב בְּקַדְמִיתָא. כְּמָה דָּאָתָּ אָמַר (שיר השירים ד)

לשון הקודש

נִקְבָּה, ו' זָכָר, א' כָּלָל הַכֹּל, שְׁהָרִי א'
בְּשַׁלְמוֹת שׁוּרָה. אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל. אֵף עַל גַּב
שְׁהֵם לְמִטָּה, הֵם אֲחוּזִים בְּכָלָל הָעֲלִיּוֹן שֶׁל
הַכֹּל, וּמִשּׁוֹם זֶה כְּתוּב (תהלים ק) הוּא עֲשָׂנוּ וְלֹא
אֲנַחְנוּ, בְּאַלְף כְּתוּב. כָּלָל שֶׁל ו"ה, וְא'
שְׁכּוּלָל הַכֹּל.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, רוּחַ הַפִּימִים זוּהִי רוּחַ הַקֹּדֶשׁ
שְׁנִשְׁבָּה בְּהִתְחַלָּה, כְּמוֹ שְׁנִאָמַר (שיר השירים ד)
הִפִּיחִי גִנִּי. אַחֵר כֶּךָ גּוֹזְלִים מִיָּם לְמִלָּא אוֹתָהּ

דְּכָרִים אֵלּוּ עָלוּ לְמָקוֹם אַחֵר.
וּמִשָּׁם בְּאַרְהֵ הוּא הַבְּיָאֵר. מַה שׁוּנָה שְׁכָאֵן
בְּאַרְהֵ וְאַחֵר כֶּךָ בְּיָאֵר? אֵלָא בְּאַרְהֵ, לְאַחֵר
שְׁמִתְבְּנִשִּׁים הַמִּים לְתוֹךְ הַיָּם וְיִזְרְדִים לְמִטָּה.
בְּיָאֵר, בְּשַׁעֲתָא שְׁיִצְחָק מִמִּלָּא אוֹתָם. הוּא
הַבְּיָאֵר, הוּא כְּתוּב, וְסוּד זֶה כְּמוֹ שְׁכְּתוּב
(במדבר יח) וְעֶבֶד הַלְוִי הוּא.

רַבִּי אָבָא אָמַר, בְּכָל מָקוֹם הוּא, וְקוֹרְאִים
הִיא – זָכָר וְנִקְבָּה בְּאַחֵר. וּכְלָלָא עֲלִיּוֹן – ה'

הַפִּיחִי גַּנִּי, לְבַתֶּר נִזְלִין מִיָּא לְמַלְיָא לָהּ, (פְּלֵא) הָדָא
 הוּא דְּכְתִיב, (תהלים קמז) יֵשֶׁב רוּחוֹ יִזְלוּ מַיִם. יֵשֶׁב רוּחוֹ
 בְּקִדְמִיתָא, וּלְבַתֶּר יִזְלוּ מַיִם. וְעַד לָא נָשִׁיב הָאִי
 רוּחָא, לָא נִזְלִין מִיָּא. מָאִי קָא מִשְׁמַע לָן, מִשְׁמַע
 דְּבָעִי בְּכֻלָּא לְאַתְעָרָא מַלְּחָא, בְּעוּבְדָּא אוּ בְּמַלְּחָא, אוּ
 לְאַתְחִזָּא בְּחִיּוֹ דְּעוּבְדָּא. וְהָכָא, עַד דְּרוּחָא לָא
 נָשִׁיב, לָא נִזְלִין מִיָּא לְגַבִּיָּה דְּהָהוּא רוּחַ.

הוּא הַבָּאֵר, הִיא הַבָּאֵר קָרִינָן, מָאִי שָׁנָא בְּקִדְמִיתָא
 בְּאַרְחָא, וְהַשְׁתָּא בָּאֵר, אֵלָּא בְּקִדְמִיתָא נִוקְבָּא
 בְּלַחֲוִדְהָא, וְהַשְׁתָּא דְּקֹאמֵר הוּא, כְּלָלָא דְּדִבְרֵי
 וְנִוקְבָּא, אֶקְרִי בָּאֵר. וּבְאַתָּר דְּאַשְׁתַּבַּח דְּבִר, אֶפִּילוּ
 (מֵאָה) מַלְּחָא נִוקְבָּא, דְּבִר קָרִינָן לְכֻלָּא.

אֲשֶׁר אָמַר יי לְמוֹשֶׁה אֲסוּף אֶת הָעָם, בְּגִין דְּהָאִי
 בָּאֵר לָא אַעֲדִי (בָּאֵר) מִנִּיחֻו. וְאִי תִימָא, הִיךְ
 יִכְלִין לְשַׁאבָּא מִנִּיהַ כֻּלָּא, אֵלָּא אִיחֻו נָפִיק לְתַלְיִסֵּר

לשון הקודש

שְׁבַתְחֻלָּה בְּאַרְחָא וְכַאֵן בָּאֵר? אֵלָּא
 בְּהַתְחֻלָּה נִקְבָּה לְבִדְהָ, וְכַעַת שְׂאֵמֵר הוּא –
 כְּלָל שֶׁל זִכָּר וְנִקְבָּה – נִקְרָא בָּאֵר. וּבְמִקוֹם
 שְׁנִמְצָא זִכָּר, אֶפִּילוּ (מֵאָה) מַלְּחָא נִקְבָּה, נִקְרָא
 זִכָּר לְכָל.

אֲשֶׁר אָמַר ה' לְמוֹשֶׁה אֲסוּף אֶת הָעָם, מִשּׁוּם
 שְׂבָאֵר זֶה לָא זָוָה (בָּאֵר) מִחֵם. וְאִם תֹּאמַר, אִיךְ
 יִכְלִין לְשַׁאב מִמֶּנָּה כֻּלָּם? אֵלָּא הוּא מוֹצִיא

(פְּלֵא), וְהוּא שְׁבַתוּב (תהלים קמז) יֵשֶׁב רוּחוֹ יִזְלוּ
 מַיִם. יֵשֶׁב רוּחוֹ בְּהַתְחֻלָּה, וְאַחֵר כִּךְ יִזְלוּ מַיִם.
 וְעַד שְׁלֵא נוֹשְׁבֵת רוּחַ זֶה, לָא נִזְלִים מַיִם. מַה
 בָּא לְהַשְׁמִיעֵנוּ? מִשְׁמִיעַ שְׁעָרֶיךָ כִּבְלָא לְעוֹרֵר
 הַדְּבָר, בְּמַעֲשֶׂה אוּ בְּדִבְרֵי, אוּ לְהִרְאוֹת
 כְּמִרְאֵה הַמַּעֲשֶׂה. וְכַאֵן, עַד שְׁרוּחַ לָא נוֹשְׁבֵת,
 לָא נִזְלִים אֵלֶיהָ מַיִם לְגַבִּי אוֹתָהּ הָרוּחַ.

הוּא הַבָּאֵר, קוֹרְאִים הִיא הַבָּאֵר. מַה שׁוֹנָה

נִחְלִין, וְנִבְיַע אֶתְמָלִי וְנִפְיָק לְכָל סְטָרִין, וְכִדִּין הוּוֹ
 יִשְׂרָאֵל בְּשַׁעֲתָא דְשֹׁאֲרָן וּבַעֲיִין מִיָּא, קִיִּימִין עָלֶיהָ,
 וְאַמְרֵי שִׁירְתָּא. וּמָה אֲמִירִי, עָלֵי בָּאָר. סְלָקִי מִימִינָךְ,
 לְאַנְפָּקָא מִיִּין לְכָלָא, וְלֹאֲתִשְׁקָאָה מִנָּךְ. וְכֵן אֲמִירִי
 תּוֹשְׁבַּחְתָּא דְהָאֵי בָּאָר, בָּאָר חֲפְרוּחָ שָׁרִים וְגו' . מְלָה
 קָשׁוּט הוּוֹ אֲמִירִי, וְכֵךְ הוּא.

מִהֶבָּא אוֹלִיפְנָא (נ"א תא חו"י), כָּל מָאן דְּבַעֲי לְאַתְעָרָא
 מְלִין דְּלַעֲיָלָא, בֵּין בְּעוֹבְדָא בֵּין בְּמִלָּה. אִי
 הֵהוּא עוֹבְדָא, אוּ הֵהוּא מְלָה, לָא אֲתַעְכִּיד בְּדָקָא
 יָאוּת, לָא אֲתַעֵר מְדִי. כָּל בְּנֵי עֲלָמָא אֲזִלִּין לְבִי
 כְּנִישְׁתָּא לְאַתְעָרָא מְלָה דְּלַעֲיָלָא, אֲבָל זַעֲרִין אֵינוֹן
 דִּידְעִין לְאַתְעָרָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קָרִיב לְכָלָא
 דִּידְעִי לְמִקְרִי לִיה וְלֹאֲתַעֵרָא מְלָה בְּדָקָא יָאוּת, אֲבָל
 אִי לָא יִדְעִי לְמִקְרִי לִיה, לָאוּ אִיהוּ קָרִיב, דְּכַתִּיב
 קָרוֹב יְיָ לְכָל קוֹרְאֵיו וְגו' . מָאִי בְּאַמֶּת. דִּידְעִי

(תהלים קמה)

לשון הקודש

דְּבָרִים שֶׁל מַעֲלָה, בֵּין בְּמַעֲשֶׂה בֵּין בְּדַבּוּר –
 אִם אוֹתוֹ מַעֲשֶׂה אוּ אוֹתוֹ דַּבּוּר לֹא נַעֲשֶׂה
 בְּרָאוּי, לֹא מְעוּרֵר דְּבַר. כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם
 הוֹלְכִים לְעוּרֵר בְּבֵית הַכְּנֶסֶת דְּבַר שְׁלֹמֶעֱלָה,
 אֲבָל מַעֲשִׂים אֵלּוּ שְׂיוּדָעִים לְעוּרֵר, וְהַקְדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא קָרוֹב לְכָל הַיּוֹדָעִים לְקֹרֵא לוֹ
 וְלְעוּרֵר הַדְּבַר בְּרָאוּי. אֲבָל אִם לֹא יוֹדָעִים
 לְקֹרֵא לוֹ, הוּא אֵינוֹ קָרוֹב, שְׁכָתוֹב (שם קמה)

לְשִׁלְשָׁה עָשָׂר נִחְלִים, וְהַמַּעֲנֵן מִתְמַלֵּא וְיוֹצֵא
 לְכָל הַצְּדִידִים, וְאִזְ הֵיוּ יִשְׂרָאֵל בְּשַׁעֲה שְׁחוֹנִים
 וְרוֹצִים מִיָּם, עוֹמְדִים עָלֶיהָ וְאוֹמְרִים שִׁירָה.
 וּמָה אוֹמְרִים? עָלֵי בָּאָר. הַעֲלִי מִימִינָךְ לְהוֹצִיא
 מִיָּם לְכָל וְלַהֲיוֹת מְשָׁקִים מִמֶּךָ. וְכֵן אוֹמְרִים
 שְׁבַח שֶׁל בָּאָר זֹאת, בָּאָר חֲפְרוּחָ שָׁרִים וְגו' .
 דְּבַר אֱמֶת הֵיוּ אוֹמְרִים, וְכֵךְ הוּא.
מִכָּאֵן לְמַדְנּוּ (בא רצח), כָּל מִי שְׂרוּצָה לְעוּרֵר

לֹא־תַעֲרָא מַלְא דְקִשּׁוּט בְּדִקָּא יָאוּת, וְכֵן בְּכֻלָּא.

אוּף הָבֵא, הָיוּ אֲמָרֵי יִשְׂרָאֵל הֵינִי מַלְיָן, מַלְיָן דְקִשּׁוּט, בְּגִין לֹא־תַעֲרָא ^(דף קפ"ד ע"א) לְהֵאֵי בִירָא, וְלֹא־שְׁקָאָה לֹון לְיִשְׂרָאֵל, וְעַד דְּאֲמָרֵי הֵינִי מַלְיָן לֹא אֲתַעֲר. וְכֵן אֲפִילוּ בְּאִינוּן חֲרָשֵׁי עֲלָמָא, דְּמִשְׁתַּמְשִׁי בְּזִינִין בִּישּׁוּן, עַד דְּעֵבְדִּי עוֹבְדֵי דְקִשּׁוּט לְגַבִּיּהוּ, אִי לֹא אָמְרוּ מַלְיָן דְקִשּׁוּט, בְּגִין לֹא־מִשְׁכָּא לֹון בְּהֵי גִוּוּנֵי דְבַעֲיִין, לֹא מִתַּעֲרִין לְגַבִּיּהוּ, וְאֲפִילוּ דְצִוּוּחֵי כָּל יוֹמָא בְּמַלְיָן אַחֲרָנִין, אוּ בְּעוֹבְדָא אַחֲרָא, לֹא מִשְׁכִּין לֹון לְגַבִּיּהוּ לְעֲלָמִין, וְלֹא מִתַּעֲרִין לְקַבְּלֵיהוּ.

תָּא חֲזִי, בְּתִיב, (מלכים א יח) וַיִּקְרָאוּ בְּשֵׁם הַבַּעַל וְגו'. מַאי טַעְמָא. חַד דְּלֹא רְשׁוּ בְּהָהוּא בַּעַל בְּהֵאֵי. וְעוֹד דְּמַלְיָן לֹא מִתְּבַשְּׂרָן בִּינֵייהוּ, וְאַנְשֵׁי לֹון קִדְשָׁא בְּרִידָה הוּא מְנַהוּן. הָדָא הוּא דְבְּתִיב, (מלכים א יח) וְאַתָּה

לשון הקודש

אוּתֶם בְּגִוּוּנִים אֱלוּ שְׂרוּצִים, לֹא מִתַּעֲוָרִים לְגַבִּיהֶם. וְאֲפִילוּ שְׂצוּזִים כָּל הַיּוֹם בְּדִבְרֵים אַחֲרִים אוּ בְּמַעֲשֵׂה אַחֵר, לֹא מוֹשְׁכִים אוּתֶם אֱלִיָּהֶם לְעוֹלָמִים וְלֹא מִתַּעֲוָרִים אֱלִיָּהֶם. בֵּא וְרָאָה, בְּתוֹב (מלכים-א יח) וַיִּקְרָאוּ בְּשֵׁם הַבַּעַל וְגו'. מַה הַטַּעַם? אַחַד, שְׂאִין רְשׁוּת בְּאוּתוֹ בַּעַל בָּזָה. וְעוֹד, שֶׁהַדְּבָרִים לֹא מְכַשְּׂרִים בִּינֵיהֶם, וְהַשְׁבִּיחֶם הַקּוֹדֵשׁ בְּרוּךְ הוּא מֵהֶם. וְהוּא שְׂכֵתוֹב (שם) וְאַתָּה הַסִּבֵּת אֶת

קְרוֹב ה' לְכָל קְרָאִיו וְגו'. מַה זֶה בְּאֵמֶת? שְׂיוֹדְעִים לְעוֹרֵר דְּבַר אֵמֶת קְרָאוּ, וְכֵן בְּכָל. גַּם כָּאֵן הָיוּ יִשְׂרָאֵל אוֹמְרִים דְּבוּרִים אֱלֹהֵי דְבָרֵי אֵמֶת, כְּדִי לְעוֹרֵר בְּאֵר הַזֹּאת וְלִהְשָׁקוֹתָם לְיִשְׂרָאֵל, וְעַד שְׁאוּמְרִים מְלִים אֱלוּ, לֹא מִתַּעֲוָרֶת. וְכֵן אֲפִילוּ בְּאוּתֶם מְכַשְּׂפֵי הָעוֹלָם שְׁמִשְׁתַּמְשִׁים בְּמִינֵים רַעִים, עַד שְׁעוֹשִׂים מַעֲשֵׂיהֶם שֶׁל אֵמֶת אֱלִיָּהֶם – אִם לֹא אוֹמְרִים דְּבָרֵי אֵמֶת בְּשִׁבִּיל לְהַמְשִׁיךְ

הַסִּבֵּת אֶת לִבָּם אַחֲרָנִית. וּבְאִין אֵינּוֹן צְדִיקָיָא, דִּינְדְּעִי
לְמַקְרִי לְמֵאֲרִיחּוֹן בְּדָקָא יָאוּת.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הָכָא בְּעֵינָא לְגַלָּא מְלָה. תָּא
חַיִּי, כָּל מָאן דִּידַע לְסִדְרָא עוֹבְדָא בְּדָקָא
יָאוּת, וּלְסִדְרָא מְלִין בְּדָקָא יָאוּת, הָא וְדָאי מִתְעָרִי
לְקוֹדֶשָׁא בְּרִידָא הוּא, לְאַמְשָׁכָא מְלִין עֲלָאִין
דְּמִתְבַּשְׂרָן. (ס"א וְאִי לֹא, לֹא אֶתְבַּשֵּׁר לְגַבִּיחָו). וְלֹא אֶבְשֵׁר לְגַבִּיחָו
אִי הָכִי כָּל עֲלָמָא יִדְעִי לְסִדְרָא עוֹבְדָא, וּלְסִדְרָא
מְלִין, מָאִי תְּשִׁיבוּ דְלַחֲוֹן דְּצְדִיקָיָא, דִּינְדְּעִי עֲקָרָא
דְּמִלָּה וְעוֹבְדָא, וִידְעִי לְכוּנָא לְבָא וְרַעוּתָא, יִתִּיר
מֵאֲלִין אַחֲרָנִין, דִּלָּא יִדְעִי כָּל כֵּךְ.

אֵלֶּא אֲלִין דִּלָּא יִדְעִי עֲקָרָא דְעוֹבְדָא כּוּלִי תָאִי,
אֵלֶּא סְדוּרָא בְּעֲלָמָא וְלֹא יִתִּיר, מִשְׁכִּין
עֲלִייתָו מְשִׁיכוּ דְבִתֵּר בְּתַפּוּי דְקוֹדֶשָׁא בְּרִידָא הוּא,
דִּלָּא טָם בְּאַוּרָא דְשִׁגְיָתוֹ אֶקְרִי.

לשון הקודש

וּלְסִדְרָא דְבָרִים, מַה חֲשִׁיבוֹת הַצְדִּיקִים
שְׂיֻדְעִים עֶקֶר הַדָּבָר וְהַמַּעֲשֶׂה, וְיֻדְעִים לְבֹנֵן
לֵב וְרָצוֹן יוֹתֵר מֵאֲלוֹ הָאַחֲרִים שְׁלֹא יֻדְעִים
כָּל כֵּךְ?

אֵלֶּא אֵלֶּה שְׁלֹא יֻדְעִים עֶקֶר הַמַּעֲשֶׂה כָּל זֶה,
אֵלֶּא סְדוּרָא בְּעֲלָמָא וְלֹא יוֹתֵר, מוֹשְׁכִים
עֲלֵיהֶם מְשִׁיכוֹת שְׂאֵחַר בְּתַפּוּי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא שְׁלֹא טָם בְּאַוּרָא, שֶׁהַשְּׁגָחָה נִקְרָא.

לִבָּם אַחֲרָנִית. אֲשֶׁרֵיהֶם הַצְדִּיקִים שְׂיֻדְעִים
לְקָרָא לְרַבּוֹנָם כְּרָאוּי.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כָּאֵן צְרִידָא לְגַלּוֹת דְּבָר. בָּא
וְרָאָה, כָּל מִי שְׂיֻדַּע לְסִדְרָא מַעֲשֶׂה כְּרָאוּי
וּלְסִדְרָא דְבָרִים כְּרָאוּי, זֶה בּוֹדָאי מְעוֹרֵר אֶת
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַמְשִׁיד דְּבָרִים עֲלִיוֹנִים
שְׁמִכְשָׁרִים. (וְאִם לֹא, לֹא יִבְשֵׁר לָהֶם). וְלֹא הִבְשֵׁר
לָהֶם. אִם כֵּךְ, כָּל הָעוֹלָם יֻדְעִים לְסִדְרָא מַעֲשֶׂה

וְאֵלֶּיךָ יִדְּעִי וּמִכּוֹנֵי לֵבָא וִרְעוּתָא, מִפְּקֵי בִּרְכָאן
מֵאַתָּר דְּמַחֲשָׁבָה, וְנִפְקֵי בְּכָל גּוֹזְעִין וְשָׂרְשִׁין
בְּאַרְחַ מִיִּשְׂרָאֵל בְּדִקָּא יָאוּת, עַד דְּמַתְּבַרְכָּאן עַל־אִין
וְתַתָּאִין, וְשָׂמָא קְדִישָׁא עֲלָאָה מִתְּבַרְךְ עַל יְדִיחֹן.
וּבָאָה חוּלְקִיחֹן. דְּהָא קְדָשָׁא בְּרִידָא הוּא קָרִיב
לְגַבִּיחֹן, וְזִמִּין לְקַבְּלִיחֹן, בְּשַׁעֲתָא דְקֶאֱרוֹן לִיה, הוּא
וְזִמִּין לֹן. בְּשַׁעֲתָא דְאִינוֹן בְּעֶאֱקוֹ, הוּא לְגַבִּיחֹן, הוּא
אוּקִיר לֹן בְּעֶלְמָא דִּין וּבְעֶלְמָא דְאַתִּי, הָדָא הוּא
דְּכְתִיב, (תהלים צא) כִּי בִי חָשַׁק וְאֶפְלָטָהוּ אֲשַׁנְּבְּהוּ כִּי
יִדְּעֵ שְׁמִי.

וַיֹּאמֶר יי אֵל מֹשֶׁה אֵל תִּירָא אוֹתוֹ וְגו'. (במדבר כא) רַבִּי
יְהוּדָה פָּתַח, (משלי לא) לֹא תִירָא לְבֵיתָהּ מִשְׁלֹג
כִּי כָל בֵּיתָהּ לְבוּשׁ שָׁנִים. תָּא חַזִּי, כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל
יִנְקָא מִתְּרֵי סְטֵרִי, הַשְׁתָּא בְּרַחֲמֵי, הַשְׁתָּא בְּדִינָא. כִּד
בְּעִיָּא לְיִנְקָא בְּרַחֲמֵי, אֲשַׁתְּבַּח אַתָּר לְאַתִּישְׁבָּא בֵּיתָה.

לשון הקודש

הָאָה וּבְעוֹלָם הַפָּא. וְהוּא שְׁכֶתוֹב (תהלים צא) כִּי בִי
חָשַׁק וְאֶפְלָטָהוּ אֲשַׁנְּבְּהוּ כִּי יִדְּעֵ שְׁמִי.
וַיֹּאמֶר ה' אֵל מֹשֶׁה אֵל תִּירָא אוֹתוֹ וְגו'. רַבִּי
יְהוּדָה פָּתַח, (משלי לא) לֹא תִירָא לְבֵיתָהּ מִשְׁלֹג
כִּי כָל בֵּיתָהּ לְבוּשׁ שָׁנִים. בָּא וְרָאָה, כְּנֶסֶת
יִשְׂרָאֵל יוֹנְקָת מִשְׁנֵי צִדְדִים, כָּעֵת בְּרַחֲמִים,
כָּעֵת בְּדִין. בְּשִׁרְוּצָה לִינְק בְּרַחֲמִים, נִמְצָא
מָקוֹם לְהִתְיַשֵּׁב בּוֹ. בְּשִׁרְוּצָה לִינְק בְּדִין,

וְאַלְהָ שְׂיִודְעִים וּמִכּוֹנִים לֵב וְרָצוֹן, מוֹצִיאִים
בְּרִכּוֹת מִמָּקוֹם הַמַּחֲשָׁבָה, וּיוֹצִאִים בְּכָל
הַגּוֹזְעִים וְהַשְּׂרָשִׁים בְּדִרְדְּרָא יִשְׂרָאֵל, עַד
שְׁמַתְּבַרְכִּים עֲלִיוֹנִים וְתַתְּמוֹנִים, וְשֵׁם הַקְּדוּשׁ
מִתְּבַרְךְ עַל יְדָם. אֲשֶׁרִי חֲלָקָם, שְׁהֲרִי הַקְּדוּשׁ
בְּרִידָא הוּא קָרִיב אֲלֵיהֶם וּמִזְמָן כְּנֶגְדָם. בְּשַׁעֲתָא
שְׁקוּרָאִים לוֹ הוּא מִזְמָן אֲלֵיהֶם. בְּשַׁעֲתָא שְׁהֵם
בְּצִרָה הוּא אֲעֲלֵם. הוּא מְכַבֵּד אוֹתָם בְּעוֹלָם

כֹּד בָּעֵי לִיִּנְקָא בְּדִינָא, אַתָּר אֲשֶׁתִּבַּח לְאַתִּישְׁבָּא בֵּיהּ,
וּלְמִשְׁרֵי עֲלוּהִי, דְּהָכִי הוּא בְּכָל אַתָּר, לָא שְׂאֲרֵי מִלָּה
דְּלֵעִילָא, עַד דְּאֲשֶׁתִּבַּח אַתָּר לְמִשְׁרֵי עֲלוּי. וְעַל דָּא,
בְּנִסְתַּת יִשְׂרָאֵל לֹא תִירָא לְבֵיתָא מִשְׁלָג, מָאִי טַעֲמָא,
בְּגִין דְּכָל בֵּיתָא לְבוּשׁ שָׁנִים. לָא שְׂרִיא הָאִי, אֶלָּא
בְּהָאִי חֲזוּר בְּסוּמָק, וְסוּמָק בְּחֲזוּר. וְהָא אוֹקְמוּהָ. (ת"א
חז"י, פתיב).

וַיֹּאמֶר יי אֵל מֹשֶׁה אֵל תִּירָא אוֹתוֹ, תִּרְיִן אוֹתוֹ
אֵינּוֹן שְׁלִימִין בְּאוֹרֵייתָא בְּתִרְיִן וְוִי"ן, חַד
דָּא, וְחַד, (דברים כב) עַד דְּרוּשׁ אַחִיד אוֹתוֹ. מָאִי טַעֲמָא,
בְּגִין דְּאֵינּוֹן אוֹת מִמֶּשׁ. עַד דְּרוּשׁ אַחִיד (אַחִיד מִמֶּשׁ)
אוֹתוֹ, דְּבָעֵי לְפַרְשָׁא תַּחֲוֹא אוֹת, דְּתַחֲוֹא אֲבִידָה.
אוֹף הָכָא דִּין אוֹתוֹ, דָּא עוֹג, דְּאַתְדַּבֵּק בְּאַבְרָהָם,
וּמֵאַנְשֵׁי בֵּיתָהּ הָזֶה, וְכֵד אֶתְגַּזֵּר אֲבָרָהָם מֵה
בְּתִיב, וְכָל אַנְשֵׁי בֵּיתוֹ וְגו'. דָּא עוֹג דְּאַתְגַּזֵּר עֲמִיהָ,

לשון הקודש

שְׁנֵי אוֹתוֹ הֵם שְׁלָמִים בַּתּוֹרָה בְּשְׁנֵי וְוִי"ם,
אַחַד זָה, וְאַחַד – (דברים כב) עַד דְּרִשׁ אַחִיד אוֹתוֹ
(אוֹתוֹ). מָה הַטַּעַם? מִשּׁוֹם שֶׁהֵם אוֹת מִמֶּשׁ. עַד
דְּרִשׁ אַחִיד (אַחִיד מִמֶּשׁ) אוֹתוֹ (אוֹתוֹ), שְׁצָרִיד
לְפָרֵשׁ אֵת אוֹתוֹ הָאוֹת שֶׁל אוֹתָהּ אֲבָרָה.
וְגַם כִּךָּ אוֹתוֹ הָזֶה, זֶה עוֹג שֶׁנִּדְבֶּק בְּאַבְרָהָם,
וּמֵאַנְשֵׁי בֵּיתוֹ הָיָה, וּבְשִׁנְמוּל אֲבָרָהָם מֵה
בְּתוֹב? (בראשית יז) וְכָל אַנְשֵׁי בֵּיתוֹ וְגו'. זֶה עוֹג

מִקּוֹם נִמְצָא לְהַתְּיָשִׁב בּוֹ וְלִשְׁרוֹת עָלָיו, שְׁכָךְ
הוּא בְּכָל מִקּוֹם – לֹא שׁוֹרָה דְּבַר שְׁלָמַעְלָה
עַד שֶׁנִּמְצָא מִקּוֹם לִשְׁרוֹת עָלָיו. וְעַל כֵּךְ בְּנִסְתַּת
יִשְׂרָאֵל לֹא תִירָא לְבֵיתָהּ מִשְׁלָג, מָה הַטַּעַם?
מִשּׁוֹם שֶׁכָּל בֵּיתָהּ לְבִשׁ שָׁנִים, לֹא שׁוֹרָה זֶה
אֶלָּא בָּזֶה, לְבִין בְּאָדָם וְאָדָם בְּלִבָּן, וְהָרִי
פֶּרֶשׁוּהָ. (בא ראיה, כְּתוּב)

וַיֹּאמֶר ה' אֵל מֹשֶׁה אֵל תִּירָא אוֹתוֹ (אוֹתוֹ).

וְקָבִיל הָאִי אֶת קַדִּישָׁא, בִּינוּן דְּחֻמָּא עוֹג דְּיִשְׂרָאֵל
בְּמִקְרָבִין גְּבִיּה, אָמַר הָא וְדָאִי אָנָּא אֶקְדִּימָנָא זְכוּתָא
דְּקָאִים לֹון, וְדָא שְׂוִי לְקַבְלִיָּה.

בִּיָּה שַׁעֲתָא דְּחִיל מִשָּׁה, הֵיךְ יָכִיל לְאַעְקָרָא רְשִׁימָא
דְּרָשִׁים אֲבָרָהִם. אָמַר, וְדָאִי הָא יְמִינָא דִּילִי
מִית, דְּהָא יְמִינָא בַּעֲיָא לְהָאִי. אִי גִימָא הָא אֶלְעָזָר,
יְמִינָא דְּסִיְהָרָא הוּא, וְלֹא דִּילִי. וְהָאִי אֶת לִימִינָא
הוּא, דְּאַבְרָהָם לִימִינָא הוּא.

מִיָּד אָמַר קַדִּישָׁא בְּרִיךְ הוּא, אַל תִּירָא אוֹתוֹ, לֹא
תִּדְחַל לְתַהוּא אֶת דִּילִיָּה, וְאַפִּילוּ לִימִינָא לֹא
אַצְטְרִיךְ. כִּי בִיָּדְךָ נָתַתִּי. שְׂמָא לֹא דִילָךְ יַעֲקֹר לִיָּה
מַעְלָמָא, דְּהָא הוּא פָּגִים רְשִׁימָא דִּילִיָּה, וּמָאן דְּפָגִים
לְהָאִי אֶת, אֶתְחַזִּי לְאַתְעֲקָרָא מַעְלָמָא, כָּל שְׂכֵן
שְׂמָא לֹא דִילָךְ, דְּאִיהוּ יָדְךָ, יַעֲקֹר לִיָּה מַעְלָמָא, בְּגִין
כִּיךָ (דף קפ"ד ע"ב) אֶתְעֲקֹר מַעְלָמָא, וְאַפִּילוּ דְּאִיהוּ תְּקִיפָא

לשון הקודש

וְהָאִית הָא לִימִין הוּא, שְׂאֲבָרָהִם הוּא לִימִין.
מִיָּד אָמַר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, אַל תִּירָא
אוֹתוֹ. אַל תִּירָא אֶת אוֹתוֹ הָאִית שְׁלוֹ, וְאַפִּילוּ
לִימִין לֹא צְרִיךְ. כִּי בִיָּדְךָ נָתַתִּי. שְׂמָא לָךְ
תַּעֲקֹר אוֹתוֹ מִהֶעוֹלָם, שְׁהָרִי הוּא פָּגִים
הַרְשָׁם שְׁלוֹ, וּמִי שְׁפּוּגִים אוֹת זֶה רָאוּי
לְהַעֲקֹר מִהֶעוֹלָם, כָּל שְׂכֵן שְׂמָא לֹא שְׁלָךְ,
שְׁהִיא יָדְךָ, יַעֲקֹר אוֹתוֹ מִהֶעוֹלָם, בְּגִלָּל זֶה

שְׂגֻמוֹל עִמּוֹ וְקָבִיל אוֹת הַקְדוּשׁ הָא. בִּינוּן
שְׂרָאָה עוֹג שְׂיִשְׂרָאֵל מִתְקַרְבִּים אֵלָיו, אָמַר:
הָרִי וְדָאִי אֲנִי הַקְדַּמְתִּי זְכוּת שְׁעוּמַדַּת לָהֶם,
וְזֶה שָׁם לְמוֹלוֹ.

בְּאוֹתָהּ שַׁעֲתָא פְּתַח מִשָּׁה, אֵיךְ יָכֹול לַעֲקֹר
רָשָׁם שְׂרָשָׁם אֲבָרָהִם? אָמַר, בּוֹדָאִי הִימִין
שְׁלִי מִת, שְׁהָרִי הִימִין צְרִיךְ לָזֶה. אִם נֹאמַר
הָרִי אֶלְעָזָר - יְמִין הַלְבָּנָה הוּא וְלֹא יְמִינִי.

מִבְּנֵי גְבֻרֵיָא, וּבָעָא לְשִׁיצָאָה לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל, נָפַל
בִּידֵיהּ דְּמֹשֶׁה וְאַשְׁתַּצִּי.

בְּגִין כַּךְ כָּלָא שְׂצִיאוּ יִשְׂרָאֵל בְּנֵי וְכָל עַמִּיהּ, וְכָל
דִּילִיהּ. כְּמָה דְּכְתִיב, וַיָּבֹאוּ אוֹתוֹ וְאֶת בְּנָיו וְאֶת
כָּל עַמּוֹ וְכְתִיב, (דברים ב) וַנֵּךְ אוֹתוֹ וְאֶת בְּנָיו. בְּנוֹ כְּתִיב
חֶסֶר יו"ד, וְקָרִינָן בְּנָיו, וְהָא אוֹקְמוּהָ חֲבַרְיָא.

זְכַּאִין אֵינּוֹן יִשְׂרָאֵל, דְּמֹשֶׁה נְבִיאָה חָזָה בִּינְיָהּ, וְ
דְּבִנְיָה עֶבֶד לֹון קְדָשָׁא בְּרִידָה הוּא כָּל הָנִי
אַתְנוֹן, וְאוֹקְמוּהָ. וְקוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא לָא גִזֵּר קִיָּמִיה
עִם שְׂאָר עַמִּין לְאַתְקַשְׂרָא בֵּיהּ, אֵלָא עִם יִשְׂרָאֵל,
דְּאֵינּוֹן בְּנֵי דְּאַבְרָהָם, דְּכְתִיב בּוֹ (בראשית יז) וַיֵּין זֶרַעַךְ
אַחֲרֶיךָ לְדֹרֹתֶם בְּרִית עוֹלָם. וְכְתִיב (ישעיה נט) וַאֲנִי זֹאת
בְּרִיתִי אוֹתָם אָמַר יי רוּחִי אֲשֶׁר עָלֶיךָ וְגו'. לֹא יְמוּשׁוּ
מִפִּידָה וְגו'. בְּרוּךְ יי לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

לשון הקודש

בִּינְיָהֶם, שְׂבַגְלָלוּ עֲשֵׂה לָהֶם הַקְדּוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא כָּל הָאוֹתוֹ הַלָּלוּ, וּפְרָשׁוּתָהּ, וְהַקְדּוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא לֹא גִזֵּר בְּרִיתוֹ עִם שְׂאָר הָעַמִּים
לְהַתְקַשֵּׁר בּוֹ, אֵלָא עִם יִשְׂרָאֵל, שְׁהֵם בְּנֵי
אַבְרָהָם, שְׂכְתוּב בּוֹ (בראשית יז) וַיֵּין זֶרַעַךְ
אַחֲרֶיךָ לְדֹרֹתֶם לְבְרִית עוֹלָם. וְכְתוּב (ישעיה נט)
וַאֲנִי זֹאת בְּרִיתִי אוֹתָם אָמַר ה' רוּחִי אֲשֶׁר
עָלֶיךָ וְגו', לֹא יְמוּשׁוּ מִפִּידָה וְגו'. בְּרוּךְ ה'
לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן

נַעֲקֵר מִהָעוֹלָם. וְאַפְלוּ שְׁהוּא תַקִּיף מִבְּנֵי
הַגְּבוּרִים וְרָצָה לְהַשְׁמִיד אֶת יִשְׂרָאֵל, נָפַל
בִּידֵי מֹשֶׁה וְהִשְׁמַד.

בְּגַלְלָה זֶה הַכֹּל הַשְׁמִידוּ יִשְׂרָאֵל, בְּנֵי וְכָל עַמּוֹ
וְכָל אֲשֶׁר לוֹ, כְּמוֹ שְׂכְתוּב וַיָּבֹאוּ אוֹתוֹ וְאֶת בְּנָיו
וְאֶת כָּל עַמּוֹ, וְכְתוּב (דברים ב) וַנֵּךְ אוֹתוֹ וְאֶת
בְּנָיו. בְּנוֹ כְּתוּב, חֶסֶר יו"ד, וְקוּרָאִים בְּנָיו,
וְהָרִי פְּרִשְׁוֹהוּ הַחֲבַרְיִים.

אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל שְׁמִשְׁה הַנְּבִיאָה הִזָּה